

דעת תורה בנושאי ארץ הקודש ת"ו

קהל קדושת צפת

התאחדות החרדים לדרישת ציון על טהרת הקודש

תוכן הענינים

- דעת תורה מרן הגר"מ גיפטר זצוק"ל... א
תורה מיוסדת על אדני פז ו
אז נדברו ט
'קדושת ציון' במעונו של כ"ק אדמו"ר
מקרעטשניף ק"ג שליט"א יא
תשעה באב, מי יכול לאכול? יד
יסודות מדינת התורה יח
שורש נבואות ישעיהו כא
הועידה הארצית החמישית כה
מלחמת תרבות - צו השעה כח
סולם בית א' לו
עלית תלמידי הגר"א ומטרתה לב
קוממיות לז

קוראים יקרים שלום וברכה!

אינו דומה גליון שיוצא לפני הועידה הארצית החמישית לגליון היוצא אחריו. כל מי שהיה באולמי 'שירת ירושלים' בכ"ה באייר מבין על מה אני מדבר. באותו ערב, כל מי שרק התבונן ראה, כי צמח כאן ציבור ענק, ההולך לאור רבותינו האדירים, אשר התוו את הדרך להגשמת חזון התורה של אומה בארצה – הגאון מוילנה ותלמידיו, הבעל שם טוב ותלמידיו, החתם סופר ותלמידיו, אור החיים הקדוש ורבים מגאוני ספרד, הגאון רבי עקיבה יוסף שלזינגר זצ"ל, הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, ורבים נוספים, שאי אפשר לפרטם, כי רבים הם.

מה נהדר היה המחזה, כאשר יהודים נשואי פנים בעלי זקנים לבנים הדורים בלבושם לצד בני תשחורת עם להט של קדושה בעיניהם, יהודים מכל העדות והחוגים, יושבים זה לצד זה מתוך אחווה מופלאה, ומה שמאחד אותם הוא דרישת ציון על טהרת הקודש, והמסר המשולש של האגודה – הבנת מרכזיותה של ארץ-ישראל בתורתנו, הבנת מהות התקופה וחובתנו לכונן את מלכות התורה. האולם היה מלא מפה לפה, ורבים היו אלו, אשר נאלצו להצטופף בעודם עומדים, שעה שהקהל בלע בהשתוקקות את דברי התורה. גם הרטט שאחז בלבנו בראותנו את אסיר ציון יהונתן פולארד, אשר כיבד את אגודת 'קדושת ציון' בנוכחותו – אותו רטט לא ישכח זמן רב.

ומאותו מעמד נפלא נשוב אל עבודתנו הרגילה שבכל השנה, בעומדנו בפני ימי בין המצרים, ימים בעלי משמעות מיוחדת לדורשי ציון, שאינם רק חפצים לבכות על מה שהיה, אלא שואפים הם בכל ליבם לכונן מחדש את הקשר החי בין הדוד לרעייה. כל מי שמגיע לשער הכותנה בליל תשעה באב, שם מתכנסים רבים מאנשי 'קדושת ציון' לקינה ולבכי על חורבן בית אלהינו, רואה באופן מוחשי מהי דרישת ציון, מהי השתוקקות אמיתית להשבת השכינה, ובכל שנה, עם התרבות המשתתפים, ניתן לראות בתוך הכאב והאבל את ניצני התקוה, שאכן יום יבוא, ואתו ציבור, אשר חווה באופן מוחשי את הקשר עם ה' – הוא יוביל את כלל ישראל לעבר הגאולה השלמה.

קדושת ציון

אגודת קדושת ציון פועלת להעמיק את תודעת המרכזיות של ארץ ישראל ביהדות, כמקום שנתנהל בו כאומה שלמה הפועלת על פי התורה.

מו"ל עמותת 'קדושת ציון'
עורך ראשי הרב יהודה אפשטיין
עורך משנה הרב פסח הלפרין
עימוד מִכּוֹן מִירָא דְכִיָּא

כותבים הרב יהודה אפשטיין
הרב יהודה שמואלביץ
הרב חיים מאיר אינהורן
הרב נתן פלוג
הרב חיים דידוביץ
הרב יצחק ברזיצי
הרב מאיר גולדמניץ

מדורים דעת תורה
קוראים כותבים
דעת ציון
המאבק על זהות האומה
מועדי ציון
לקראת מדינת התורה
מחזה ישעיהו
זכור ימות עולם
מקומות בארץ

ועדת ביקורת

דוא"ר 7694342@GMAIL.COM

מחלקת הפצה 052-7128997

דוא"ר F7128997@GMAIL.COM

שאלות בכל ענין, להרשם

לקבלת הגליון חינם בדוא"ר:

KDST.OFFICE@GMAIL.COM

079-5383396

077-3181693



מודפס באלפי עותקים, ומופץ בריכוזים החרדיים ברחבי ארץ ישראל ובחול"ל אין המערכת אחראית לתוכן הפרסומות

מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי מרדכי גיפטר זצוק"ל

בפנימיית הישיבה. כך הם חיו - ר' מרדכי למד, לימד והשפיע על הדור הבא של תלמידי טלז, ובה בעת מעולם לא הפסיק לכסוף לאוויר הארץ הקדושה.

אחד הרגעים הקשים ביותר בחייו של הרב מרדכי גיפטר זצ"ל היה כאשר התבשר שעליו לחזור לאמריקה. אומרים שהרב גיפטר התייעץ עם הרב שך ועם הסטייפלער, זכר צדיקים לברכה, והם הורו לו לשוב. הוראה זו הייתה קשה

מנשוא עבורו. לפני פרידתו מהארץ מסר שיחת פרידה בבית הכנסת המרכזי של טלוסטון:

"לא זכיתי למה שזכה משה רבינו", הוא אמר כמעט בככי: "אמנם משה רבנו לא נכנס לארץ ישראל, אבל הוא גם לא הוכרח לעזוב אותה אחרי שכבר נכנס אליה. אותי, לעומת זאת, מגרשת ארץ ישראל מגבולותיה!"

דמויותיו המרטיטות חדורות האהבה לארץ ישראל גרמו גם לנו השומעים לדמוע. אהבתו לארץ ישראל ולירושלים הייתה עזה כל כך, עד

ששמעתי מבני משפחתו שמעולם לא התאושש אחרי חזרתו לאמריקה. מאותו יום והלאה, הם אמרו, הוא נהיה אדם אחר.

משפחת גיפטר לא חזרה לביתה הקודם בשכונת ויקליף שבקליבלנד. כדי להדגיש שהם במצב ארעי של גלות עברו לדירה שהייתה

[*] בהיכלם - הרב יהושע ליף ר"י נר יעקב - סיפורים ומסרים מוהיכלם של גדולי ישראל. הרב נחמן סלצר



פעם שיתף אותי ר' מרדכי בחידוש שחידש, ואותו כתב במכתב ששלח לרב ורודמן:

המשנה אומרת, 'המפסיק ממשנתו ואומר: מה נאה אילן זה, מה נאה גיר זה, הרי זה מתחייב בנפשו'. והרב הסביר: "עד שהגעתי לארץ ישראל, הבנתי שהכוונה היא לאדם השקוע ב'קצות', ב'נתיבות' או ברבי עקיבא איגר, ועוצר מלימודו כדי להתפעל מיופיו של אילן. התנהגות כזו מעידה על זלזול בלימוד התורה, ולכן האדם מתחייב עליה בנפשו.

אבל עכשיו שהגעתי לארץ ישראל אני מוצא את עצמי מהלך באותן דרכים שבהן התהלך אברהם אבינו... איך, מאטל גיפטר, גייט אויף די זעלבע בערג פון אברהם אבינו - אני, מוטל גיפטר, הולך באותם הרים, שהלך בהם אברהם אבינו... איינער וואס ביי אים איז דאס המפסיק ממשנתו - מי שמחשיב הכרה כזו [של מראה אילן או הר יפה בארץ ישראל] ומפסיק מלימודו,

תקציר המאמרים

שבים לפרק השלישי. עמכם הסליחה].

גם אחר שקמה מדינת ישראל, היה צורך במסירות נפש ליישב את הארץ תוך

הקפדה על המצוות התלויות בה זריעה מתוך אמונה בחי העולמים. המושב קוממיות היה אות וסמל לדקדוק ההלכה באותן מצוות ולהליכה בקומה זקופה כנגד כל המלעיגים והמשטינים מבית ומחוץ, והרב מאיר גולדמניץ מתאר במאמרו את אותם ימים רוויי מסירות והקרבה, בהם הוקם המושב ועמד בגבורה בניסיון השמיטה ובעוד שלל נסיונות.

במאמרו של הרב חיים דוידוביץ' בסדרה הנפלאה 'מחזה ישעיהו' אנו רואים כיצד הדברים הנפלאים שמתרחשים בתקופתנו כבר נצפו על-ידי הנביא, ומרטיט את הלבבות לראות, כיצד שתי הדרכים העומדות בפנינו - גאולה של 'בעתה' לעומת גאולת 'אחישנה' - כבר נצפו לפני כ-2,500 שנים בחזון נביאינו. מעתה חלה עלינו חובה כפולה ומכופלת לאחוז בהזדמנות שנקרתה בפנינו ולחסוך את האסונות הנלוים לגאולת 'בעתה'.

במאמרו של כותב השורות מובאת התיחסות למצב האומה הנוכחי לאור ההתפתחויות האחרונות ונפילת ממשלת אויבי התורה, תוך חידוד מהותו של המאבק הרעיוני והגדרה ברורה של הצדדים העומדים זה מול זה, שנדע מי לנו ומי לצרנו. טשטוש המושגים שהיה רווח במשך עשרות בשנים הולך ונמוג, והמאבק על נקודת העיקר - קבלת עול מלכות שמים כנגד ההליכה לאור תרבות המערב, אשר השליכה את ה' מאחורי גווה - מאבק זה נעשה ברור ומובהק מיום ליום.

גם הרב יהודה שמואלביץ' במאמרו החשוב והקולע מוכיח מתוך דברי חז"ל, כי חובתנו היא להעמיד את העקרונות והמושגים התורניים ביסוד המאבק הציבורי, ולא להתחבאות מאחורי טיעונים אחרים, הגם שלעיתים נראה בעינינו בשר כי הם יותר עשויים להתקבל על לב הציבור.

במדור 'דעת תורה' הבאנו הפעם את הגאון רבי מרדכי גיפטר זצ"ל, אשר גם באותן שנים

הרב חיים מאיר אינהורן (הלא הוא מירדענו הרב 'אבא שלמה גולדברג') מעמיד אותנו היטב על החילוק המהותי שבין אכלות החורבן - שהיא עניינו של יום

בתשעה באב, לבין תשובה על מעשינו - שהיא עיקרו של יום הכיפורים, ותוך כך מלמדנו שלא נטעה ונערכב מין בשאינו מינו. אחר שנחדד ונבין את מהותו של יום, נוכל בצורה הנכונה והראויה ביותר להתאבל כראוי על בית חיינו ותפארתנו.

ואכן, בית המקדש מהווה את פסגת שאיפותינו וחלומותינו, אך בדרך אליו יש עוד הרבה מה לעשות ולכונן כדי שיתקיים בו שלטון התורה, ואין אנו בני חורין להבטל מהמלאכה. **הרב נתן פלוג** במאמרו מגלה לנו יסוד חשוב מאד בתורה לאור משנת הרמב"ם, המשליך על חוקת מדינת התורה אליה אנו שואפים ומייחלים.

במדור קוראים כותבים נפרסת לנו כעל שלחן ערוך משנה סדורה אודות חובת הנהגת הדור על-ידי חכמי ישראל ושמירת התורה ברמה הציבורית והארצית, הכל לאור דברי חז"ל ורבותינו הפוסקים, ראשונים ואחרונים.

ואכן, זכינו להגיע למקום, בו עיקר המאבק כבר ניטש על דמותה של האומה החיה בארצה, ודמותה של המדינה, שהיא הכלי שלתוכו ניתן לצקת את תוכן האומה, לטוב או למוטב. ועם זאת עדיין אנו נאבקים על עצם הקיום הפיזי שלנו כאן. ואכן חובה עלינו לזכור כיום, כאשר אחרי השעה אחת לפנות בוקר ניתן להתקע בפקק בירושלים, כי בימים עברו היו אלו יהודים חדורי מסירות נפש, אשר הפריחו כאן את השממה, והכל נעשה על טהרת הקודש, שנים רבות לפני שקמה התנועה, אשר נטלה לעצמה את השם הקדוש של ציון עיר קדשנו. **הרב יצחק ברזילי** מתאר את עלית תלמידי הגר"א, אשר הייתה רצופה כולה כוונות טמירות ונעלות לקירוב הגאולה באתערותא דלתתא לעורר את האהבה ולייחד הדודים.

[נ.ב.] בשל תקלה טכנית, הובא בגליון שעבר הפרק הרביעי והאחרון בסדרה, וכעת אנו

לסיום, באנו לעורר על מצוה גדולה ואדירה שהתגלגלה לפתחנו, והיא כיבוש הארץ וירושתה, מצוה שניתן לקיים בהידור רב! כעת זכינו לאפשרות מעשית להקמת ישוב, ואולי אף שני ישובים - אחד ביהודה ואחד בבנימין - על טהרת הקודש, ובכך נוכל לקיים את המצוה בצורתה השלמה, וכפי שכותב הרמב"ן, שמהפסוק 'ירשתם אותה וישיבתם בה' למדים, כי ישיבת הארץ אינה אלא חלק מהמצוה, אך היא מתקיימת בשלמות כאשר כובשים ומגרשים את הגויים ממנה. דבר זה מתקיים דווקא בהקמת ישובים באותם מקומות, עליהם יש מחלוקת, ובני השפחה מקרקרים לאמר 'לסטים אתם'. כל מי שרוצה ליטול חלק במצוה רבה זו, מוזמן להתקשר לחברנו הרב שמואל יעקב רוט במספר 053-3182860.

ונזכרה להסרת החרפה ממקום מקדשנו ולכינון בית חיינו במהרה, וימי הצום יהפכו לששון ולשמחה לכל בית ישראל.

שלכם, העורך

בהן שמש כראש ישיבת טלז בארה"ב בהוראת רבותיו - לא שכח לרגע את ארץ-ישראל, וקיים עמה קשרים עזים. אותן שנים היו עבורו 'שנות הגעגועים', וזאת לנוכח שאיפתו העזה לשוב למקום, בו נועדנו לעבוד את בוראנו.

אותה ערגה לארץ הקדושה מקבלת ביטוי גם במכתב נוסף שהגיע למערכת, ובו דברים כדרכנות מרבנו היעב"ץ. המכתב מפורסם במדור 'קוראים כותבים'.

אגודת 'קדושת ציון' ממשיכה בתנופה להפיץ את הבשורה האדירה של דרישת ציון על טהרת הקודש, ומלבד רשמים ותמונות מהועידה האחרונה - ועידה בה נכחו כ-1,500 איש, מספר שהדהים אף את המארגנים - איננו מרפים מהפעילות היום-יומית, תוך מתן דגש על הידוק הקשרים עם גדולי ישראל מכל העדות והחוגים. בגליון זה תמצאו גם רשמים ותמונות מהביקור שנערך אצל כ"ק אדמו"ר מקרעטשניף-קרית גת, בו השתתף מורנו הגאון רבי שמואל מלוביצקי, ביחד עם בנו הרב משה מלוביצקי והרב נתן פלוג.

המשך דעת תורה

שנות שהייתו המועטות בטלזסטון תיזכרנה כשנים הטובות ביותר בחיינו - שנות ההוד, שנות השובע.

אמר לי פעם צעיר בניו: "התקופה שבה גר אבי בארץ ישראל הייתה מיוחדת כל כך לאבי ולמשפחתי. שנתיים לאחר מכן הייתי בוכה כל לילה עד שנרדמתי - עד כדי כך התגעגעתי לארץ ישראל ולחיים בה. זאת הייתה תקופת השיא של חיינו".

זאת הייתה תקופת השיא בחיי משפחת גיפטר. ואני זכיתי לעמוד לצידם בימי הזוהר הללו.

אחרי חזרת הרב גיפטר לקליבלנד נסגרה ישיבת טלז בארץ ישראל, אך לעד יישארו חותמם והשפעתם של הרב גיפטר ושל ישיבת טלז.

פרשטייט ער נישט אז דאז איז אויך קודשא בריך הוא - ואינו מבין שגם ההרים האלה הם ביטוי של אלוקות... הרי זה מתחייב בנפשו".

בהמשך מצאתי שביאור זה מובא גם בשם הבעל שם טוב, ומעניין שגם הבעל שם טוב השתוקק להגיע לארץ ישראל, אך מאמציו לא עלו בידיו...

על אף ששהיתי במחיצתו רק שנים ספורות, לעולם לא אשכח את השיעורים ששמעתי ממנו ואת הזמן שזכיתי להיות אתו. לעולם לא אשכח את חיוכו, את חמימותו ואת חכמתו. בעיקר לא אשכח את אהבתו הלוהטת לארץ האבות, ואת שברון הלב שחש כשנאלץ לעזוב את בית המדרש האהוב שבראש ההר ד'קרית יערים', ולהמירו במרחביה העצומים של אמריקה ובחורפי קליבלד הקפואים.

דרישת ציון - תורה מיסדת על אדני פז

צריך אישור מינוי מחבר רבנים שיקבע ע"י הממשלה עצמה [נכוודאי יראת שמים לא עמדה בראש מעיינות הגויים הפולנים במינויים האלו], והח"ח אמר שזו גזרת שמד, ומסר ע"ז נפשו, ולבסוף ב"ה בטלה הגזרה.

בכל דור ודור, אף בגלות החיל, היו תמיד גדולי ישראל מכתובים את הטון, וברור שכל נבחר ציבור חייב להיות דווקא אדם ירא שמים, וכן פסק הרמב"ם (מלכס ומלשמויחסס ח ב 1): **"וכל מי שאין בו יראת שמים - אף על פי שחכמתו מרובה, אין ממנין אותו למינוי מן המינויין שבישראל"**. וכן פסק ע"פ זה ברמ"א (משן משפט סוף סימן לו): **"טובי הקהל הממונים לעסוק בצרכי רבים או יחידים, הרי הן כדנינים ואסורים להושיב ביניהם מי שפסול לדון משום רשעה"**.

ומה שכתב הרב רפאלי על כך שאם בשלטון יהיו תלמידי חזון-איש או חסידי צאנז, לדוגמא, או כל תת-מגזר אחר בציבור החרדי - אז ינצלו זאת כדי לכפות על הכלל את הנהגותיהם המגזריות - חו"ח לחשוב, שגדולי ישראל שיהיו ממונים על תפקידים כלליים, יפסקו כנגד כללי הפסיקה וכמו דעתם האישית. הרי הרמב"ם בהל' סנהדרין פרט את סדר ההכרעה (ועי' בהג"מ תפילה יש פי"א, ספיא תשובת מהר"ם מרוטנבורג, שכשם מחלוקת יעשו ע"פ רוב, והו"ד צ"י לו"מ סוף"ק, ועי' מ"ב בסי' נג ס"ק נג וגם פ"ת בחומ"ם יש סי' קסג בארוך) [**].

[**] כמובן, שבאם על-פי כללי הלימוד והפסיקה יכריעו כדעה כזו או אחרת - אזי זו תהיה ההנהגה הכללית, גם אם כיום היא נחשבת להנהגת מגזר מסוים. ובכלל, ראוי לעיין במאמרו של הרב ישעיהו הלוי בגליון 63 בענין הקמת בית הדין הגדול, אשר דבריו משלימים את האמור כאן, ותרועה נחת.

לכבוד מערכת "קדושת ציון", [*]
שלום וברכה רבה,

ברכות לראש משביר על פעלכם הנעלה שהוא בגדר פיקו"נ של כלל האומה [עי' שו"ת נודע ביהודה תניא יו"ד קסא שהטעם שהותר לאסתר "כאשר אבדתי אבדתי", דהוי הצלת כלל ישראל], שנים תרות עיני אחר חבורה קדושה שתאגוד את כלל התורה ולא תוותר על קוצו של יו"ד, תרי"ג מצוות ללא יוצא מן הכלל - א"י, קדושה, יראת שמים ומלכות, והכל תחת כותרת אחת המקדשת שם שמים ברבים: קדושת ציון... אשריכם קדושת ציון אשר כך אתפאר!

ראו ראיתי את הדברים שנכתבו בגליון סב ע"י הרב אלחנן רפאלי וכיצד השיבו הרב מנשה בן יוסף, ויש להעיר ולהאיר רבות, אך אבחר נקודות מרכזיות: א. גדולי ישראל בהנהגה, ב. תוכחה וכפיה, ג. מסירות נפש על דע"ת, ד. סכנת האויב וחובת ההתרחקות ממנו.

גדולי ישראל בהנהגה

[א] **ידועה** הגמרא בסנהדרין (כ"ט), שהאומר מאי אהנו לן רבנן, לדידהו שנו ולדידהו תנו - הרי הוא אפיקורס, שאין לו חלק לעולם הבא נוכחו אמציה נביא השקר, שקרא לעמוס (ו יב): "לך ברח לך אל ארץ יהודה ואכל שם לחם ושם תנבא". וראה בחפץ חיים על התורה (עמוד קי), שהממשלה הפולנית גזרה בשנת תר"צ, שכל רב

[*] כאן מופיע קטעים מתוך מכתב ארוך ומנומק שהתקבל במערכת, מלא וגדוש במקורות ממאמרי חז"ל ודברי רבותינו. ניתן לפנות לדוא"ל של האגודה - kdst.office@gmail.com - על-מנת לקבל את המכתב בשלמותו.

עבירת רכוש, תפקידנו להכין את הקרקע לכך, שיותר ברור ששוטר יכול לכוף על צניעות, שבת ואיסור לשון הרע, שהרי גדול המחטיאו יותר מן ההורגו (מדרכי נריש פר' פנתס)^[1], והקב"ה הקפיד על מה שהצטערו בני"י על מעשה פלגש בגבעה יותר מעל עבודה זרה (עי' סנהדרין קג). ואע"פ שבימות המשיח אין תוכחת (סוטה מט:), הכנה בלבנותנו מ"מ צריך.

מסירות נפש על דעת תורה

[ג] חובה קדושה היא להעביר את התורה כמו שהיא ללא שינוי. ראש וראשון הוא הרא"ש בתשובה (סוף לל 66) על מי שרצה לחלוק על הגמרא, וז"ל: "ואם היית בימי הסנהדרין היו ממיתין אותך, כי אתה בא לעקור תלמוד שסידר רב אשי ולחלוק על כל הגדולים וכו', ומצוה לנדותו בכל קהילות ספרד וגם ידונו אותו למות בדין זקן ממרא, כי **אנו חייבין למסור נפשותינו על תורת ה'אחים**",

[*] וכן הובא ברש"י על דברים כג טו. ודע, כי המדרש הנ"ל אינו וורט בעלמא, אלא לדין ולמעשה, ועיין בשו"ת חת"ם (ס"ה ע"י קקס ד"ה אומר לני) שדן לגבי נערה שנמארה ע"י ישמעאלי א' ובעת רצה אביה להשיאה מיד לישראל כדי להצילה מהישמעאלי הנ"ל שלא יקחנה וידחנה מהרת [השאלה מצד המתנת כ"ד חודש, כתובות ס:], והשיב החת"ם, שבאחר ו"גדול המחטיאו יותר מההורגו מותר לו לכונסה אפילו מיד ולא להמתין כ"ד חודש. ומכאן יש אולי סמך לגבי אותן בנות יהודיות מסכנות המוצאות מגי ההריגה ותופת הישמעאליים שיתעללו בהם חיות פרא, שאם יש חשש שיחזרו לסורן [מכל טעם שהוא] - נתיר להשיאן אפילו במקום שצריך המתנה, ויעשו שאלת חכם. ועי' חו"א באגרות (ח"צ טו) ושו"ת אור לציון (ח"צ הלכות מפילה פרק מה סנהדרין ד) שפיקו"נ רוחני דינו ממש כגשמי, ומחללין עליו את השבת.

תוכחה וכפייה

[ב] גם בפולין 'מותר' ליהודי להדליק נרות שבת או לשמור כשרות, אך זה לא הופך את פולין למדינה יהודית. גם בא"י [בינתיים] מותר לקיים מצוות, זה לא הופך אותה ליהודית. אז מה כן?

בסנהדרין (76) למדנו זאת מחזקיה המלך: "נעץ חרב על פתח בית המדרש ואמר: כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב זו". בכתובות (105) שנינו: "במצות עשה, כגון שאומרים לו עשה סוכה ואינו עושה, לולב ואינו עושה, מכין אותו עד שתצא נפשו", ובסנהדרין (101) הלכו אדם שבא על אשתו תחת תאנה, ובקידושין (37) רב היה מלכה מי שמקדש בביאה [משום פריצות], ובברכות (5) רבה בר אבהו ראה את אותה אשה שהיתה לא צנועה וקרע

ממנה את הבגד הפרוך, וז"ל הרמב"ם (מחילת הלכות סנהדרין, ונכנס בשו"ע חו"מ ל"א ג): "מצות עשה של תורה למנות שופטים ושוטרים בכל מדינה ומדינה ובכל פלך ופלך שנאמר שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך וכו' שוטרים אלו בעלי מקל ורצועה והם עומדים לפני הדיינים המסבבין בשווקים וברחובות ועל החנויות לתקן השערים והמדות ולהכות כל מעוות, וכל מעשיהם ע"פ הדיינים וכל שיראו בו ערוות דבר מביאין אותו לבית דין ודנין אותו כפי רשעו" זו מדינה יהודית! אך בעוה"ר כיום זו מדינת כלל אזרחיה... בלי הבלד דת גזע ומין.

ברור, שכיום בעוונותינו הרבים לא ניתן לכפות בשוטים, אך חובתנו לדעת כי זה האידיאל, ע"י כך נפתח פתח בלב ישראל ויש סיכוי שיום יבוא ונגיע למדינה יהודית. אם כל אדם כיום ברור לו, ששוטר יכול לכוף על חוקי תנועה או

גרי מטמא כמו זב כדי שיהודי לא ישלח את בנו אליו שהרי הוא חשוד על הזכור (שבת יז, רמב"ם משנה ומוסד ס"ג), כל כך טמאים הם שסתם דירת גוי טמאה כי הם פרוצים וקוברים נפליהם בבתיהם (אהלות יז), ואמר רבותינו, שסתם גויה זונה היא, וכבר מגיל שלוש מוזחוקת לזונה (יבמות ס, רמב"ם אישות ריש פ"ב), כל הגויים בחזקת נואפים (רמב"ם איסורי ביאה פרק כג הלכה ז), וגויה חשובה כבהמה (רש"י בע"ז לה ד"ה נשג"ב), וכן כתב הרמב"ם (עירובין ג ט, כלי המקדש ג א, טומאת מת ג א), וגויים הם כ"כ פרוצים יותר מבהמות עד שאסור להשאיר אצלם בהמה (ע"ז כג) [**].

ולצערנו אחרי כ"כ הרבה שנות גלות, יש אף מן היהודים המכנים לישמעאלים 'בני דודים', ובאמת זוהי טעות מרה, שהרי שנינו בנדרים (ב), שהנודד הנאה מ'זרע אברהם' אסור בישראל ומותר בגויים, דכתיב: "ביצחק יקרא לך זרע" – אין שום קשר יותר בין אברהם וישמעאל, ואף

וכן כתב המהרש"ל ביש"ש (נצח קמא פרק ד אות ט) לגבי אותו מעשה שחז"ל למדו תורה שני גויים בב"ק לח, והסיק משם דבר עצום ונורא, וז"ל: "דאסור לשנות דברי תורה אף מפני הסכנה! וחייב למסור עצמו עליה, ואם חו"ח ישנה הדין – הרי הוא כופר בתורת משה". [אמת, שהבית חדש בחו"מ ריש סימן יב, ועוד, חלקו על עיקרון זה של המהרש"ל, אך כ"ז אם יש סכנה, אמנם גם הם מודים שצריך למסור כספן].

ולכן יש ללמוד ביתר שאת וביתר עוז את הלכות מלחמה, הריגת גויים, איסור ילוד גויים, השמדת ע"ז ועוד, אע"פ שאינן כ"כ מעשיים היום לצערנו, המוציאם מסדר הלימוד לא יגרע מהרפורמים המוציאים את השבת או את קדושת הנישואין, וידוע בהקדמת הרמב"ן לתורה, שכל תיבות התורה שמות קדושים.

סכנת האיוב וחובת ההתרחקות ממנו

[ד] כמדומני, שכהנה למדינה יהודית – מדינת הלכה, צריך להכין את לבנו למציאות ברורה, והיא הלכה פסוקה שלא יהיו כאן גויים, אלא מיעוט שיקבלו על עצמם מצוות בני נח, ובתנאי שהיובל נוהג, וכן יקבלו על עצמם מסים ועבודות, וכפי התנאים המבוארים בהלכה (ע"י רמב"ם עבודה זרה פ"י ה"ג, שמיטה ויוגל פ"י ה"ט, מלכים פ"ו ה"ב). וכחלק מתהליך זה יש לראות כיצד מתיחסים חז"ל לגויים:

יש לזכור כי בנו בחר ה' להיות לו לעם סגולה ולא בעם אחר, וציונו להבדיל עצמנו מהם בכל, בין אור לחושך בין ישראל לעמים, וראה כמה רצו חז"ל להרחיקנו מאותם הגויים, כגון שתקנו איסור ייחוד אפילו עם גוי אחד, שחשודים הם על שפיכות דמים (עבודה זרה כה, כה, י"ד קג), תקנו שגוי מעכב את הערוב כדי שלא ידור לידו (עירובין סג, א"ט שפ"ג), אסרו בישול גויים ויין נסך משום חתנות או קרבה (עבודה זרה לה, למ, ועוד, י"ד קיז-קטו) [**], גזרו שילד

בכשרות בחו"ל, ואמר לו ששורש נישואי התערובת שנתרבו באר"ב בצורה שלא היתה מעולם הוא הקולות הגדולות בבישולי גויים וביין נסך. ועי' ברמב"ם הל' איסורי ביאה פ"ב ה"ח).

[**] מכאן תוכחה מגולה לעוברים על דברי חז"ל ומעסיקים גויים בעסקיהם או במוסדותיהם [וביותר כמוסד חינוכי...]. שעוברים כמה איסורי תורה בזה ומבטלים עשה, שהרי מאחר והם חשודים על עריות ורציחה, מסכנים את הסובבים [לא תעמוד על דם רעך, לא תרצח/ עריות], וכמה פעמים שמענו על רצח של פועלים גויים, וגם מחזקים את השפעתם באזור [לא ישבו בארצך], וגם גורמים להם לגור באזור [לא תחנם], ובגלל התנהגותם המרושעת ומעצבים ומכעיסים את היהודים הסובבים שם [הונאה], וגם בגלל שחשודים על הגזל - גונבים את היהודים שם [גזל], ומבטלים מצות עשה של 'וחי אחיך עמך' בגלל שמעסיקים גויים על חשבון יהודים. והכל מתוך רצון לחסוך כספים, אך האמת הכואבת מופחת על הפנים למשמע מקרים רבים וחמורים שלא יוכל הדף להכיל. ומה שבחו"ל היו משתמשים עמם הרבה - כי לא היתה בררה, אך כיום - מדוע ללכת אצל החוזר? האין יהודים טובים המשוועים לפרנסה? והכל בגלל שלא שומעים לרבותינו שידעו את נפש הבהמות הללו, האם נוכל לומר 'ידינו לא שפכו את הדם הזה'? והוא רחום יכפר עוון.

[*] ראיתי בספר 'בין ישראל לעמים' על הלכות בישולי גויים (ל"ו דוד טהרה, הקדמה), וז"ל: "וכבר התאונן על כך הגאון רבי שלמה זלמן אירבך זצ"ל באוני תלמיד חכם העוסק



אז נדברו

הרב יהודה שמואלביץ'

לעומת זאת מצינו מקרה נוסף - "פעם אחת

גזרה המלכות גזרה שלא ישמרו את השבת ושלא ימולו את בניהם ושיבעלו את נדות. הלך רבי ראובן בן איסטרוכלי וסיפר קומי והלך וישב עמהם. אמר להם - מי שיש לו אויב יעני או יעשיר? אמרו לו - יעני. אמר להם - אם כן, לא יעשו מלאכה בשבת כדי שיענו. אמרו - טבית. אמר ליבטל ובטלוה. חזר ואמר להם - מי שיש לו אויב, יכחיש או יבריא? אמרו לו - יכחיש. אמר להם - אם כן, ימולו בניהם לשמונה ימים ויכחישו. אמרו - טבית. אמר ובטלוה. חזר ואמר להם

- מי שיש לו אויב, ירבה או יתמעט? אמרו לו -

שנינו במגילת תענית - "שגזרו מלכי יון על

ישראל שלא יעסקו בתורה ושלא ימלו את בניהם ושלא ישמרו את השבת ושיעבדו ע"ז... מה עשה יהודה בן שמוע וחביריו עמדו והלכו אצל מטרוניתא אחת שכל גדולי רומי מצויין אצלה ונטלו עצה ממנה. אמרה להם באו והפגינו כלילה עמדו והפגינו כלילה אי שמים לא אחיכם אנחנו לא בני אב אחד אנחנו לא בני אם אחת אנחנו מה נשתנינו מכל אומה ולשון שאתם גוזרים עלינו גזירות קשות. ולא זזו משם עד שהתירו להם שלשה מצות"

(מונח גמ' תענית יט).

"טבעו של אדם, שהוא נמשך אחר רעיונות גדולים, ואילו על טענות עובדתיות ניתן תמיד להתוכח. לדוגמא, במאבק הימין והשמאל בישראל, השמאל מציב בד"כ חזון כמו 'שלום', 'שוויון' וכדומה, ואילו הימין בא בד"כ עם טיעונים עובדתיים [הערבים לא רוצים שלום] וכדומה, מה שגורם שהימין בעצמו מאמץ את ערכי השמאל ופועל לאורם [תוכ"ד שהוא חושב שהוא מקדם את האינטרס הימני]

המשך דרישת ציון - תורה מיוסדת על אדני פז

ואדני פז ולא המצאנו הדברים מסברתנו. בע"ה ע"י לימוד הלכות מדינה (כמו ספר 'הלכות מדינה' לנעל ה"ץ אליעזר וכו') ועיסוק בנושאים אלו, עד שנהיה מסוגלים להגיע לרמה של להעביר שיעור כולל בנושאים הנ"ל, בע"ה נצליח להטמיע את הרעיון הקדוש והאמיתי הזה בכלל ציבור יראי ה', להחזיר עטרה ליושנה, ולבסוף להקים ממלכת כהנים וגוי קדוש.

אלישיב אדרעי
קרית מלאכי

עשיו שהוא בן יצחק לא, דכתיב 'ביצחק' ולא 'כל יצחק', כלומר חלק מיצחק, והוא רק יעקב, עכ"ד הגמרא הקדושה, ולפ"ז ברור שאע"ג שכאשר נולדו, היה קשר בדם וזרע בין אברהם וישמעאל ובין יצחק ועשיו, אך הקב"ה פירק את הקשר הזה לגמרי, ואין יותר שום קשר בין עמ"י בניו הקדושים של הקב"ה לבין הגויים חיות הפרא הטמאים, ולעולם לא יהיה!

בסיכומם של דברים אומר, שהנני מסכים לדבריו של הרב בן יוסף, אך חשוב להראות לכלל הציבור, כי דברינו מיוסדים על מאות מקורות

דברו על ערך ה"שוויון", הרי שהדוכרים הדתיים דברו בעיקר על הבעיות שיגרמו בעקבות כך לחולים הדתיים המאושפזים בבתי החולים".

יתכן, לאור זאת, להציע שעולם כמנהגו נוהג, ומה שמשכנע היום שכנע גם פעם. בעוד שרבי ראובן בן איסטרובלי נקט בדרך הטיעונים העובדתיים, הרי שרבי יהודה בן שמוע העדיף את הטענות הערכיות. והתוצאות, מלמדים אותנו חז"ל, היו בהתאם - בעוד שרבי יהודה בן שמוע הצליח לבטל את הגזרות, הרי שאצל רבי ראובן בן איסטרובלי היה צריך לאחז"כ עוד מעשי ניסים של רשב"י, עד שהתבטלו הגזרות.

לאחרונה, לאחר שנים שבהם האידיאולוגיות הפרוגרסיביות שלטו במדינה, ישנם רבים שמבינים את הסכנה שבהם, ואת הנזק שהם גורמים. קמו היום ארגונים שונים, שמנסים להוות להם אלטרנטיבה ערכית, אך לצערנו גם הם אינם יונקים את דבריהם מהתורה הקדושה, אלא מערכים ימיניים מערביים רפובליקניים וכדומה.

החובה המוטלת עלינו היא לעמוד ולבנות עולם ערכים שלם, שיונק את ערכיו מהתורה הקדושה - לא ערכי ימין ולא ערכי שמאל, אלא דבר ה', עד שיוכח לעיני כל, כי תורתנו מהווה מערכת של "חוקים" ומשפטים צדיקים", והיא חכמתכם ובינתכם.

אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיִּקְשֹׁב ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זִכְרוֹן לְפָנָיו לִירְאֵי ה' וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ (מלבי"ג ט"ז).

יתמעט. אם כן - לא יבעלו נדות. אמרו - טבית. אמר ובטלה. הכירו בו שהוא יהודי, החזירו" (מעילה ז).

ולכאורה יש להתבונן, מדוע כאשר רבי ראובן בן איסטרובלי נתגלה כיהודי, מיד בטלו את דבריו, ואילו כאשר עומד רבי יהודה בן שמוע ומפגיץ, לא זז משם עד שבטלו?

איני ידוע מהי התשובה הנכונה, אך לאחרונה דברתי עם אחד מגדולי הפעילים בתחום המאבק על הזהות היהודית בא"י, שאלתי אותו כיצד יתכן שרוב אזרחי המדינה מעונינים בחיזוק הזהות היהודית, אך למרות זאת בפועל חל רק כרסום מתמשך לרעה?

והוא אמר לי: "טבעו של אדם, שהוא נמשך אחר רעיונות גדולים, ואילו על טענות עובדתיות ניתן תמיד להתוכח. לדוגמא, במאבק הימין והשמאל בישראל, השמאל מציב בד"כ חזון כמו 'שלוש', 'שוויון' וכדומה, ואילו הימין בא בד"כ עם טיעונים עובדתיים [הערבים לא רוצים שלום וכדומה], מה שגורם שהימין בעצמו מאמץ את ערכי השמאל ופועל לאורם [תוכ"ד שהוא חושב שהוא מקדם את האינטרס הימני]."

כך גם בתחום הזהות היהודית. נקח, לדוגמא, את המאבק על הכנסת חמץ בפסח לבתי חולים. בעוד שבית המשפט וארגוני השמאל

**לקנות דירה
בארץ ישראל?**

ניתן לראות את הדברים בהרחבה
בספר החדש שיצא עתה לאור
בהסכמת גדולי ישראל - 'בית ראובן'
המדריך לקניית בית בשטחה ובקלות.



אפשר להשיג הספר
הרב יהודה טאוב 055-6785647
8436092@gmail.com

חברי אגודת 'קדושת ציון' במעונו של כ"ק אדמו"ר מקרעטשניף קרית גת שליט"א

לארץ?! הרי אתה מצהיר בזה שאינך מאמין חלילה בביאת המשיח! הלא אם הינך מאמין בביאת המשיח איך אתה משקיע את הונך על אדמת ניכר שאתה מקוה ומתפלל לעזוב אותה בכל יום?!

מישהו מעיר, כי בשלמא כשבונים בתי כנסיות ובתי מדרשות בגולה, הרי זה מפני ש'עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בא"י' (מגילה כט.), אבל בית פרטי הנבנה בחו"ל מלמד כל כולו על הסחת דעת מהגאולה.

נהרהר נשפכת על פני הרבי לשמע מאמר חז"ל זה, והוא אומר כי יש לו פירוש משלו במאמר זה, וכבר הרצה אותו באוני כמה גוטע

בכניסת ליל י"ח לעומר נכנסה משלחת מרבני וראשי קדושת ציון אל הקודש פנימה, לחדר כ"ק האדמו"ר מקרעטשניף קרית גת.

האדמו"ר אשר ידוע בחיבתו ואהבתו היוקדת לארץ ישראל וקדושתה, קיבל את המשלחת בשמחה והחל לספר אודות אביו זי"ע שהיה מרבה אף הוא לדבר תמיד על ארץ הקודש ושגב מעלותיה.

הרבי שליט"א אומר בשם קדמונים שכל ההקפדות שבצוואת רבי יהודה החסיד אודות דירות חדשות אינן נוהגות כי אם בחוצה לארץ בלבד, ולא בארץ ישראל. הרבי עובר לנמק, והוא מזדעק, 'אתה בונה לך בית בהון עתק בחוצה



כנסיות - כנגד בתי הכנסת של החסידים, ובתי מדרשות - כנגד הישיבות].

הרבי משיב לנו את אבדתנו שלא ידענו על אובדנה, ומגלה באוזנו את מאמר הזוה"ק בפרשת ויחי (ו"ב ט"ז), שהדר בארץ ישראל אין זו גלות [ומשמע להדיא שגם כאשר אין בית המקדש בנוי], זה לשון הזוהר, 'דְּלֵא אַתְקַרֵי גְלוּת, אֶלָּא לְמֵאן דְּאִיהוּ דְרַבְרַאעָא נִיכְרָאָה, אִינון אַתְקַרֵיין גְלִיין'.

הרבי מספר, וחיוך על שפתיו, שאמר פעם לאחד מאוהבי הגלות ומקדשיה את מאמר הזוהר הזה, נענה שהוא ואמר לו, הלא ידוע ששלטה יד משכילים בדברי הזוהר!*

הרבי עובר לדבר על חטא העגל וחטא המרגלים, ועורך ביניהם השוואה, וכי איזה חטא חמור מחבירו, הלא לכאורה חטא העגל חמור לאין ערוך, עלובה כלה שתוך פרק זמן קצר כל כך מעת שראו כולם מראות אלים, זקן מלא רחמים, המירו כבודם בתבנית שור אוכל עשב, וחטאו בחטא עבודה זרה שהוא מג' החמורות, ואילו חטא המרגלים מה הוא נחשב אל מול חטא העגל, ובתורה עצמה אפילו לא מוזכר העניין של מאיסת ארץ חמדה, רק ששמוע שמעו כי עז העם היושב בארץ, יש שם פצצות ומחבלים, ונכנס מורך בלבבם.

והנה, בחטא העגל, עוד קודם שפתח משה לבקש עליהם רחמים, כבר רמז לו ה' שאם רק יבקש הוא ימחל, 'ועתה הניחה לי', ואכן משה רבינו חילה את פניו וה' מחל להם; ואילו בחטא המרגלים לא אבה ה' לסלות, והניחם במדבר ארבעים שנה, ונשבע 'וכל מנאצי לא יראוה'; ומתואר בחז"ל גודל עונשם, שהיו מכינים לעצמם קבר ושוכבים שם מדי שנה בכל לילה מר"ח אב ועד אמצע החודש, אולי בא קיצם, ובאמת בכל שנה מתו רבים מהם בתקופה זו, וידוע עונשם של המרגלים עצמם שמתו במגפה ובייסורים לפני ה', ואחר כל זאת לא שב מחרון אפו, וגזר

[*] וראה בוזה"ק מתוק מדבש (בכ"ד ד עמוד א) בדברי המתוק מדבש, שהביא מהרמ"ז וספר אור הלכנה, שמצאנו הגהות רבות להאר"ל במאמרים אלו, ועליו בודאי ראוי לסמוך שמאמרים אלו הם מספר הזוהר.

אידין [יהודים טובים], וגם לאביו זי"ע אשר נהנה מהפירוש, ואמר כי יתכן וזה הוא הפירוש האמיתי בדברי חז"ל אלו.

כי נהה יש לתמוה, הלא כמה וכמה מבתי הכנסיות בגולה נחרבו ונהרסו עד היסוד, וכי ישובו לבנותם בגולה כדי להעתיקם ארצה, ובכלל הדבר תמוה, הלא גזרו על גושה ועל אוריה של ארץ העמים (ע"פ ט"ז), עד שאמרו (מוס' ט"ז ד"ה ואלוהי), שאפילו מי שעובר שם בשידה תיבה ומגדל, נטמא, ועולה הטומאה עד לרום השמים, א"כ איך יעלו בתי הכנסיות שאדמתן אדמת ניכר ארצה, ומאי מעליותא היא. ואולי יש לפרש מאמר הגמרא ע"פ המציאות הפלאית הנגלית אל מול פנינו, שעם ישראל חזר לארצו, והנה בכל פינה וזווית יש לנו בית מדרש דחסידי גור, בעלזא, ויז'ניץ, צאנז, סלונים, קרעטשניף ועוד ועוד, שמות עיירות חוצה לארץ, היכן ישיבו בני ישראל בחשכת גלותם, וחדשות לבקרים נפתחות קהילות חדשות ו'גואלות' שם נוסף של עיירה חז"לאית, ואם לא די בזה, עוד רבים ומתקוטטים על זכות השימוש בשם העיירה, ומזה נצמחים צירופים כמו 'קרלין סטולין' אל מול 'פינסק קרלין', 'בעלזא' ו'מכונבוקא בעלזא', ומאי כולי האי, אין זאת אלא על דרך דברי המדרש תנחומא בטעם מנין מסעות בני ישראל (מסעי' פ"ח ג ומוצא כ"ט"י במדבר לג ב), משל למלך שהיה בנו חולה והוליכו למקום רחוק לרפאותו, כיון שהיו חוזרין, התחיל אביו מונה כל המסעות, אמר לו, כאן ישננו, כאן הוקרנו, כאן חששת את ראשך, דבר אחר, למה זכו ליכתב בתורה כל המסעות האלו, על שקבלו את ישראל עתיד הקב"ה ליתן שכרם, עכ"ל; כן הוא גם טעם שימור שמות עיירות חז"ל, ובה מתקיימת נבואת חז"ל, וזה הוא פירוש דבריהם שבתי הכנסיות שבבבל יקבעו בארץ ישראל, היינו שיקבעו בשמותם על קהילות יהודי ארץ הקודש, והרי גם סטולין ופינסק צריכות להגשים משאת נפשן להקבע בארץ ישראל, הצמיחו משמים את 'קרלין סטולין' ואף גם זאת, 'פינסק קרלין'...

ובאמת גם בקרב הקהילות הליטאיות נוהג הדבר בשמות ישיבותיהם, פוניבז', מיר, גרודנא, קמיניץ ועוד ועוד, ומרומז במאמר חז"ל, בתי

המערכי, ואינו יודע את נפשו. אומר לו הרבי משומרי אמונים, ומי מעכב על ידך?! קום ולך לשריד בית מקדשנו! מתנה הרה"ק את מצוקתו, הלא יגיעו הדברים לאוזני הרה"ק מסאטמר, ויחרה אפו. ענה הרבי משומרי אמונים לעומתו ואמר לו: הלא ידועים דברי חז"ל שהורדוס המלך הרג את כל חכמי ישראל זולת בבא בן בוטא, ולאחר מכן בנה את בית המקדש, אמור נא, לו היו מגיעים קנאים וצווחים ככרוכיא, 'בית מקדש זה שנבנה ע"י הרוצח השפל הזה שרצח את כל חכמי ישראל, אסור לנו להכנס אליו, אסור

לנו להקריב בו קרבנות!' אם היו נשמעים לדבריהם ונמנעים מהקרכת קרבן פסח, האם היו מתחייבים כרת אם לא? ...

קמו האורח והמארח והלכו אל הכותל המערבי^[*].

ביציאה מהחדר מספר לנו המשב"ק בחיך, כי לפני כשנה ב"שלושת השבועות" בעת רעווא דרעווין דיבר הרבי שליט"א בענייני ארץ הצבי, כשהרבי מביא את דברי הזוה"ק שהברכה הנחשבת ביותר בברהמ"ז לפני אדון כל, היא "נודה לך" כי היא משבחת את ארץ ישראל, וכך הדקות נוקפות וחולפות, והרבי עודנו מוסיף מאמרי חז"ל ומדרשים, נדבכים ורעיונות בדרישת ציון, ואינו אומר די. שלשת רבעי שעה ארכה השיחה!

התפלאתי מאוד, מסיים המשב"ק, לא ידעתי שאפשר לדבר זמן רב כל כך על ארץ ישראל...

[*] וכאשר 'נשמות טובות' הלכו אל הרבי מסאטמר להלשין על הרה"ק ר' יחזקאל'ע, אמר להם הרבי, 'לא אליו התכוונתי [באוסרי את ההליכה אל הכותל].'

על עם ישראל לדורותיו להיות בוכים בכיה של ממש בליל ט' באב תחת כביית החינים שבכו בשוב המרגלים, נמצא שעד עצם היום הזה אנו משלמים את מחיר חטא המרגלים, הלא דבר הוא.

אלא שחטא העגל היה פגיעה בכבוד ה' בעצמו, ועל כבודו הוא מחל, אבל חטא המרגלים היה פגיעה בכבוד ארץ ישראל, ועל כבודה לא רצה לסלוח!

חברי המשלחת מספרים לרבי על פעילות האגודה, ומניחים בפניו קובץ נבחר מגליונותיה, הרבי מעיין בגליונות ושמח לשמוע שישנם יהודים שכבר עלו מארצות הגולה לארץ הקודש בזכות היחשפותם לגליונות האגודה ומפעליה. הרבי מעודד את חברי המשלחת ואומר להם 'אתם עושים דברים גדולים מאוד, זו היא זכיה עצומה' ומברכם בברכת קודש.

לסיום מצייד הרבי את חברי המשלחת בספור על סביו הרה"ק ר' יחזקאל'ע מערץ מקאשוו זיע"א שהיה מתגורר בארה"ב והיה מחסידי הרבי מסאטמר זי"ע ומתבטל אליו לגמרי.

תקופה קצרה אחרי שחרור הכותל המערבי ויתר המקומות הקדושים, ביקר הרה"ק זי"ע בארה"ק והתאכסן אצל שאר בשרו הרבי החוקי חיים משומרי אמונים זי"ע, כאשר הרבי משומרי אמונים מקצה לו אגף בכיתו להתאכסן בו. ויהי בוקר ויהי ערב, והנה הרבי המארח רואה כי אורחו מסתובב בחדרו כאחוז תוזית הנה והנה. מכיון שהוא היה שאר בשרו ומארחו, והוא היה עמו 'היימיש', הרשה לעצמו הרבי לפתוח את דלת החדר ולשאול את אורחו לפרש התנהגותו. ענה לו הרה"ק ר' יחזקאל'ע כי יש לו תשוקה עזה ללכת אל הכותל



תשעה באב, מי יכול לאכול?

הרב חיים מאיר אינהורן (הרב 'אבא שלמה גולדברג')

שאלה:

להרצות כשנואים ואין לאהוב, כמנודים ואין להתיר, כיתומים ואין להם אב.

שלום הרב, אני לא מצליח להרגיש שבת המקדש חסר לי, ואני רוצה לקיים מצוות אבלות על חורבן בית המקדש, האם אוכל לקיים את המצווה בכך שאצטער על זה שאני לא מצליח להצטער?

תשובה:

מנהג של חוסר הבנה הוא מה שקורה בשנים האחרונות אצל הכותל המערבי שריד בית מקדשנו, כאשר מתקבצים להם בני תשחורת לנגן ניגוני התרגשות בליל ת"ב, ולא נחה דעתם עד ששרים ברוב רגש נחמו נחמו עמי ועוברים על ההלכה שאין לומר פסוקי נחמה בתשעה באב. וטעות זו באה להם, לפי שנתערב להם בין קירוב שגב רגשות יום הכיפורים ליום הצער של תשעה באב. מרגישים צורך להתחבר, צורך להתרגש, אבל אין תשעה באב זמן של התעוררות הלב לרגש והתרגשות, אלא זמן כאב ונידוי, ועצב וחדלון, וכדאי הוא בית אהינו להצטער על חורבנו על כל פנים יום אחד בשנה.

לא יצאת ידי חובת תשעה באב, בו אנו מצווים להתאבל על בית המקדש. עליך להתכונן מראש על-מנת שתוכל להגיע עד לצער של אדם אשר קרוב משפחתו שוכב מת לידו (תענית ב:). אמנם אכן עליך להצטער מאוד אם אינך מקיים את המצווה, אך הזמן לצער על העבירה הזאת אינו בתשעה באב, כי אם ביום הכיפורים, אשר הוא זמן תשובה.

אף לא מצאתי ההיתר לאותם המגידים, המעוררים את העם לתשובה בליל הבכיה של תשעה באב, ומסיחין דעתן של ישראל מהאבלות והקינה, ומה ענין תשובה לכאן? וכבר תיקנו הקדמונים סדר קינות לתשעה באב, והסדר כך הוא, שבתשעה באב מקוננים דווקא קינות, ואין אומרים כלל לא תחינות ולא סליחות ולא פיוטים המרגשים, ואילו ביום הכיפורים כל המרבה סליחות ותחנונים הרי הוא מרבה ברכה לישראל. ואם לא די להם בכך, אף מעוררים קטגוריה על ישראל בפירוט עוונותיהם רח"ל, והעת עת סכנה מלעורר דינים, וכשם שאין אומרים תחנונים בבית האבל מפני שאז מדת הדין מתוחה וחוששים מלעורר הדינים (שו"ע 16 ק"א ד). לכן יש להפסיק עם הדיבורים על חסרונות הדור בליל תשעה באב, ולשוב אל מנהג אבותינו הנכון לשבת לארץ וליילל בקול נמוך על כי חרב בית קדשי ונשרפו ארמוני, ולהגות ביגוני ולבכות על השרפה אשר שרף ה'. בליל זה תילל מר עניה נחדלת, ומבית

אינו דומה תשעה באב ליום הכיפורים. בעוד יום הכיפורים הוא היום השמח ביותר בשנה, תשעה באב הוא היום העצוב ביותר. יש ביניהם קשר, אבל קשר הפוכי, דהיינו ששני הימים הללו הפוכים הם לחלוטין במהותם ובהנהגתם, וחסידים הראשונים אמרו - 'בתשעה באב מי יכול לאכול, ביום הכיפורים מי צריך לאכול!'

וההבדל הוא, שיום הכיפורים הוא יום של תשובה, ואילו תשעה באב - יום של אבלות. תשובה כל כולה לפני ה', עוז וחדווה במקומו, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד. אבלות היא צער וכאב של ריחוק מה', מאוס מאסתנו עד מאוד, וכבר השוו רבותינו הלכות אבלות להלכות נידוי. ביה"כ קבלנו תורה מאהבה, ובת"ב אסורים להגות בחדוות יושרתה, ביה"כ אנו מסביבים את אבינו מלכנו כחומה כמלאכי רום מעלה ובת"ב אנו יושבים כנזופים ואין

נכון, העונש הקשה ביותר הוא אכן פגיעה ברוחניות. יהודי שמקבל בתור עונש פגיעה ברוחניות - בהחלט מתאבל. אבל אין קשר בין להתאבל על חסרון ברוחניות ובגשמיות, לבין התשובה על העבירות שלנו או על של אחרים מעם ישראל. על עבירות לא מתאבלים, על עבירות חוזרים בתשובה! מליון ילדים לא קוראים את שמע? נורא ואיום! כל המגידיים חייבים לדבר על זה בערב יום הכיפורים, ולטכס עצות איך לשנות את המצב הנוראי הזה. המצב של הדור שלנו, המצב של מדינת ישראל הוא קטסטרופה רוחנית? לכו ונשובה אל ה', נחפש ונפשפש במעשינו מה ניתן לעשות, כי אבלות מתאבלים על חיסרון, על עונש, על התוצאות של העבירות, אבל על העבירות עצמן? העבירות הפרטיות, העבירות הכלליות - "שובה ישראל עד ה' אהיך כי כשלת בעוונך".

בא נראה על מה מתאבלים בתשעה באב. מה כתוב במגילת איכה, על מה מקוננים בקינות? קודם כל, מה שבטוח, ש'אשמנו בגדנו' לא אומרים אפילו פעם אחת. מה כן יש? כמה צרות, כמה רציחות - "בכו תבכה כלילתה ודמעתה על לחיה... דרכי ציון אבלות מבלי באי מועד כל שעריה שוממין כהניה נאנחים בתולתיה נוגות והיא מר לה". על מי זה נאמר, על דור שעבר שלוש עבירות חמורות. ברור, שביום הכיפורים נחזור גם עליהן בתשובה, על כי עוונות אבותינו החריבו נוה, וחטאתנו האריכו קצו. אבל עכשיו הזמן לבכות על דרכי ציון האבלות בדיוק מאותם אלו שעוונותיהם החריבו נוה. ביום הכיפורים אנו בוכים על הצרות שאנו עשינו לאבא, בתשעה באב, כביכול, אנו בוכים על מה שהוא עשה לנו. זה מה שהולך בכל הקינות, והקליר (6 קיט יז) אחר כל פירוט הצרות מקונן 'ורוח הקדש למולם מרעים, מה שהקראם מודיעים, ואת אשר עשו לא

אביה בחיים מובדלת, ויצאה מביתו ונסגר הדלת, ושולחה מביתו וגם נשתה טובה, גדולה השנאה מאת אשר אהבה, וכאלמנות חיות אשה נעזבה.

ואם תאמר, הלא בעוונותינו חרב נווה ועברותינו הביאו קצו, אם כן מדוע לא תקנו רבותינו זמן תשובה בתשעה באב? מדוע אין תפילת נעילה המיועדת לתעניות מערב עד ערב? מדוע לא תקנו סליחות ולא פיוטים, מה תועלת יש רק לשבת ולבכות, להצטער ולקונן? הבה נעשה משהו להחליץ מטיט היוון, נשוב אל ה' וישיבנו אליו!

דע לך, אחי, כי לכל זמן, ועת לכל חפץ, זמן תשובה לחוד וזמן קינה לחוד, הוא אשר צונו בתורתו לשוב אליו בתשובה - הוא ולא אחר הוא המצווה אותנו להתאבל ולהתמרמר על בית חיינו.

בשלב הזה מה שנדרש מאתנו הוא להצטער על החסרון, שיהיה אכפת לנו מהעונש, מהריחוק, ואז, כאשר נקיים את מצוות תשעה באב כהלכתה, נוכל אף להגיע לכפרת יום הכיפורים מוכנים כראוי. ורבותינו דימו הדבר לאבלות על המת. ומה נאמר על מי אשר יעמוד להספיד את המת ויאמר - 'הצער שלנו כל כך גדול, עד שאנחנו בכלל לא מרגישים שום צער, ובמקום לדבר אודות הנפטר כוואו ונדבר על חסרונות הדור אשר מחמתם עדיין לא מחה ה' דמעה מעל כל פנים'. ירחם ה'. ומצינו בימים אשר אסור להספיד בהם, שנהגו לומר דברי התעוררות, אבל לומר דברי התעוררות דווקא ביום אשר נקבע כולו לבכי ולמספד ולחגור שק?

ואם תאמר עוד, ומה עם להתאבל על העבירות? הרי הכי חשוב זה הרוחניות, אז אם חסר לנו ברוחניות, אז אנחנו מתאבלים על זה! ובכלל, חורבן בית המקדש זה חיסרון ברוחניות, וזה עיקר האבלות!

על דבר שחסר אותו, צפיה לגאולה שלמה היא דבר חשוב מאין כמותו, רק שזה יותר קשור לפסח, לראש השנה, לא לאבלות של תשעה באב.

כתוב בגמרא, שחורבן בית שני חמור לנו יותר. והרי לכאורה בית ראשון היה מרומם יותר, וכל שכן זה שלא נבנה בית שלישי, שהוא המרומם ביותר. אז למה עיקר האבלות היא על בית שני? כי זה שטיטוס החריב את בית המקדש, זה למעשה מה שגורם לנו היום את החסרון שאין לנו מקדש, אין קרבנות, אין תמיד. צריך פעם לדמיין אילו הכל היה אותו דבר חוץ מכך שטיטוס לא היה מחריב את הבית. ריב"ז היה מבקש, הרומאים היו מגלים אותנו, ואינקוויזיציה, ושואה, וחוזרים לארץ, ומלחמת ששת הימים, רק במקום 'הר הבית בדינו' היו מכריזים 'בית המקדש בדינו'. הכל היה אותו דבר? לא, הכל היה לא אותו דבר, היה לנו בית ביחד עם אבא, היינו עוברים הכל ביחד, עולם אחר, אחר לגמרי. בית המקדש השלישי הרי גם יכל לרדת לתוך בית

מודיעים, אם תאכלנה נשים פרים משמיעים ואם יהרג במקדש ה' כהן ונביא לא משמיעים'. ועונש הדבר הנורא ביותר הוא הפגיעה בבית המקדש, זהו החיסרון הגדול ביותר, וגם הפגיעה האישית ביותר ביהודי. הגע בעצמך, אם הרפורמים מחללים את הכותל זה כואב לך? אז תחשוב, זה הרי רק השריד, בדבר עצמו לא כל שכן?

כי אבלות היא על חסרון, מצטערים על משהו שאמור להיות והוא חסר. בית המקדש חסר לנו כל יום, זה משהו קרוב מאוד שאיבדנו אותו. הצרות שעם ישראל עובר זה משהו מוחשי, מרגישים את הכאב. אין דבר כזה להתאבל על כך שהמשיח לא הגיע, אף פעם הוא לא היה, לא מתאבלים על כך שעדיין לא מחה ה' דמעה מעל כל פנים, מעולם לא היינו שם. אנחנו מייחלים למשיח, מצפים, מאמינים, מתפללים, מפייטים, מתחננים וחוזרים בתשובה, כי אין ישראל נגאלים אלא בתשובה, אבל זה בראש השנה ובוים הכיפורים. עכשיו בתשעה באב אנחנו בוכים על מה שחסר לנו. אבלות היא

איך ידידנו, קורא הג'יוון

אתה כבר מכיר את קדושת ציון כחוד החנית של המהפכה התודעתית בציבור החרדים לדבר ה' למען ארץ ישראל, בצורתה הראויה - דרישת ציון על טהרת הקודש. כעת, בשליחותכם, אנו מבססים את מערך ההפצה ומתרחבים בארץ הקודש ובחו"ל, להחדיר את המסרים שאתה מזדהה איתם.

הפצה לחו"ל

לפקת הסות על הפצת מספר ג'יונות לחו"ל, ראה מסלוליים בעמוד מא

קחו הסות על משלוח ג'יונות לנקודת הזוקה בארץ

55 נח לחודש

[3] באמצעות פניה ל:

053-3191618 או במייל
KDST.SHUTAFIM@GMAIL.COM

[2] באמצעות כרטיס אשראי

דרך 'נדרים פלוס'

[1] באמצעות העברה בנקאית

לחשבון עמותת קדושת ציון. בנק: 20 (מזרחי)
סניף: 459 (העיר העתיקה) חשבון: 109491

קדושת ציון פועלים בשליחותכם!

לשיותפות 053-3191618 KDST.SHUTAFIM@GMAIL.COM

השותפים בכל המסלולים יוכלו לקבל
בע"ה את הגיליון ישירות לביתם

ההולדת שלו, במנחה. וכמובן, שלא מצטערים על זה שאי אפשר להצטער, אין מישהו שמצליח להרגיש צער כזה.

וכבר הובטחנו על ידי חכמינו, כי המתאבל על ירושלים מובטח לו כי זוכה ורואה בשמחתה, ודרשוהו הם ז"ל מן המקראות, ונפסק להלכה בשולחן ערוך בסימן תקנד, ובוודאי כך יהיה. והנה זה פשוט, כי המתאבל על דבר, ושבו לו אותו הדבר, הרי מלא הוא בשמחה. ולכן פשיטא, שהמתאבל על ירושלים בניוולה, כאשר יראה בנחמתה ישיש וישמח. החידוש הוא כי מובטח לו כי אכן יזכה לראות בכבודה. דוגמה לדבר, הרואה ומיצר בניוולה של עיה"ק במגורי ערלים או בבתי טנופת עבודה זרה, ובכומריהם מדיים בגאווה, ולבו נחמץ ושוחת דם על ביוזן הקודש - הרי פשיטא, כי גיל, ששון ושמחה ישיגוהו כאשר יתקיים 'לא יוסף לבוא בה עוד ערל וטמא'. לא זה החידוש, החידוש הוא כי אכן מובטח לו שיזכה לראות

בעצמו פלטרין של מלך נקי וזך, ונקראה ירושלים עיר האמת. או המתאבל, כואב ודואב בראותו על מקום קודש קדשנו קוץ שיקוץ שומם מכוער ומדכא, ושעירים ירקדו שם - הן ודאי כאשר תסור החרפה, צהלתו ושמחתו הן לא ישוו לה, וודאי. אולם לא זהו החידוש. החידוש הוא, כי אותו האיש עצמו מובטח לו, כי הוא זוכה ורואה בשמחת אותו היום, אשר ארי נזקק ללביאה, רואה ושמח.

אולם זה המצטער על כך שאין הוא מצטער, מה יובטח לו, מה? יובטח לו כי יזכה ויצטער ח"ו! ?

"**וכך** היה מנהגו של רבי יהודה ברבי אילעאי ערב תשעה באב - מביאין לו פת חרבה במלח, ויושב בין תנור לכיריים, ואוכל ושוחת עליה קיתון של מים ודומה כמי שמתו מוטל לפניו" (מעניט ב.).

המקדש השני. החורבן הנורא הזה, כל השנים העגונות הללו, זה מה שקורע את הלב שלנו, אדון בית כאורח במלון איפה נמצא מנוח?

אז מה נעשה עם העברות שלנו? מה נעשה עם המצב של עם ישראל? כמובן, שקרבת ה' של בית המקדש יכולה להועיל מאוד, אבל על זה נעשה תשובה בזמני התשובה המשמשים ובאים. בתשעה באב נכין את הלב שלנו לפי ההדרכות של התורה, שיהיה כשיר לתשובה מעולה אחרי ג' פורענויות וז' נחמות. בתשעה באב נתאבל, נבכה, נתרכז בגודל החסרון הנורא, ואת הטיפול בעברות הפרטיות וכל שכן בעברות הכלליות נשאיר לימי התשובה, כי הרי עיקר יום הכיפורים הוא לתשובה כללית של עם ולא רק ליחיד, כל הווידויים, הסליחות, הפיוטים - הכל בלשון רבים - 'אשמנו בגדנו'. ובפרט אם נשכיל בתשעה באב להתאבל על צרות הכלל, על החסרונות של עם ישראל, ולא על הבעיות האישיות שלי, בוודאי

נגיע מוכנים כדבעי לימי התשובה מצוידים ביכולת לעשות תשובה כללית, תשובה של עם, תשובה אמתית, ולהמליכו על כל יושבי תבל הארץ, עד כי יכירו וידעו כל העולם כי ה' אלהי ישראל מלך.

ואם יש צרות שהיום כבר אינן רלוונטיות, ואני לא מצליח להצטער עליהן, אז הכלל הוא שאין דבר כזה צער שאי אפשר להצטער עליו. אם אי אפשר - אז זה לא צער. מה שפעם היה צער והיום הקב"ה באהבתו הגדולה זיכה אותנו - נודה לו על כך [לא בתשעה באב עצמו, זה לא הזמן]. בתשעה באב מתאבלים על מה שחסר, על מה שאין. ובעצם, מה שכבר קיבלנו, רק מעצים את האבלות על העיקר שחסר עדיין. גם לא מתאבלים על מה שאף פעם לא היה, על זה מייחלים תמיד, ככל יום שיבוא, [אולי יותר בתשעה באב זה יום

יסודות מדינת התורה

הרב נתן פלוג

מצוות התורה. וקודם שנכנס לבאר את טעמי המצוות אחת לאחת, מקדים הרמב"ם כמה פרקים, ובהם טעמים כלליים הכוללים את רוב מצוות התורה, ובלשונו 'כוונות התורה' [כלומר, מהי הכוונה - הרעיון, העומד מאחורי מצוות התורה].

בתחילה (פניקס מ-ג) הוא מבאר, כי כשם שבכל אדם ישנם שני ענייני שלמות - שלמות הגוף ושלמות הנפש - כך גם לגבי כללות האומה, מצוה התורה על שלמות הגוף - תיקון 'הקיבוץ המדיני', כלומר, תיקון החברה וענייני בין אדם לחברו, ועל שלמות הנפש - הדעות הנכונות והאמיתיות.

ושתי כוונות אלו הן 'שתיים שהן ארבע', כי בכל אחת מהן יש 'סור מרע' ו'עשה טוב'. **בשלמות הגוף - תיקון החברה** יש 'סור מרע' - להסיר את העוול והמידות המושחתות ההורסות כל חברה שהיא, ו'עשה טוב' - הקניית מידות טובות המשביחות ומיטיבות את איכות החברה. **ובשלמות הנפש - תיקון הדעות** יש 'סור מרע' - הרחקת הדעות השגויות כאמונות עבודה זרה למיניהן ושאר דעות כפירה ומינות, ו'עשה טוב' - חיזוק הדעות הנכונות בשלשה עשר עיקרי האמונה בה' ובתורתו. וראה שם באורך כיצד מעמיק הרמב"ם ביסודות אלו, ומבאר לפיהם פנות רבות מתורתנו הקדושה.

ברוח דברים אלו, כבר מוצאים אנו מקום לשתי מערכות תקנוני יסוד טבעיים ומתבקשים[*]: א. תקנון יסוד קיום החברה,

בעת האחרונה, נתרבו המחשבות והדיבורים על חזון 'מדינת התורה'. החזון - או אולי יותר נכון החלום - המפעם בלב יהודים המאמינים בה' ובתורת משה, שומרי התורה ומצוותיה, היודעים כי חזרתנו תורת האמת נאמרה ומיועדת **לכל כלל ישראל**, לכל יהודי ויהודי באשר הוא, ואינה מיוחדת בלעדית לשום סקטור, לא למגזר החרדי ולא למגזר הדתי בלבד, אלא לכל אשר בשם 'ישראל' יכונה.

וממילא, ככל שמתארכת ישיבתנו בארצנו בדור האחרון, תחת שלטון מדינה 'יהודית' אך לגמרי לא תורנית ולא מאמינה, מתחדדת ההכרה, כי רצון ה' הוא שניטול את הגה השלטון לידינו, ונייסד כאן בארצנו הקדושה שלטון יהודי מאמין ותורני, שלטון אשר יקבל ויכונן את מלכות ה' בפועל בארצו ובעמו, כפי הכתוב בתורה הקדושה, תורת חיים.

בגליונות אגודת 'קדושת ציון' - האגודה אשר מנסה ליטול על שכמה את קידום נושא כה חשוב וכה נחוץ זה - כבר נכתב הרבה על מדינת התורה. על הצורך, על השאיפה, וגם - על **הישום**, איך וכיצד תקום המדינה, מה יהיו קווי וחוקי היסוד שלה וכיצד תנוהל בידי שומרי המצוות.

במאמר הבא ברצוני לשרטט בסייעתא דשמיא, מעט מקווי היסוד של 'מדינת התורה' כפי שהם מובעים בדברי רבנו הנשר הגדול, רבי משה ברבי מיימון, בספרו 'מורה הנבוכים'.

שלמות הגוף ושלמות הנפש

ונקדים הקדמה קצרה.

את סוף ספר 'מורה הנבוכים' (פלק ג מפק ט ואילן), מקדיש רבנו הרמב"ם כדי לבאר את טעמי

האדם האחרון [כלומר, שלמות הנפש, היא השלמות האחרונה הבאה לאדם לאחר שקנה את שלמות הגוף], המזיק לו גם כן בשלמותו הראשון [שלמות הגוף, הקודמת לשלמות הנפש], המפסיד לרוב ענייני אנשי המדינה והנהגת הבית, כי בהמשך אחר התאוה לבד כמו שיעשו הסכלים, יבטלו התשוקות העיוניות, ויפסד הגוף, ויאבד האדם קודם זמנו הטבעי, וירבו האנחות והדאגות, ותתרבה הקנאה והשנאה והמלחמות לקחת מה שביד זולתו; והמביא לכל זה, היות הסכל משים ההנאה לבד תכלית מכוונת לעצמה.

ולזה עשה השם יתעלה תחבולה, בתנו לנו מצוות שיבטלו זה התכלית וירחיקו מן השוב בה בכל צד, ומנע מכל מה שמביא לרוב תאוה ולהנאה לבד, **וזה כונה גדולה מכוונת זאת התורה**."

בהמשך מבאר הרמב"ם את מצות 'בן סורר ומורה' לפי הדברים הנ"ל, "שצותה [התורה] להרוג מי שנראה מענינו שהוא מרבה בבקשת הנאת המאכל והמשתה, והוא בן סורר ומורה, והוא אמרו 'זולל וסובא', וצוה לרגום אותו באבנים ולמחר לבערו מן העולם, קודם שיגדל עניינו וימית רבים ויפסיד עניני אנשים טובים ברוב תאוות..."

וממשיך הרמב"ם וכותב: "וכן מכוונת התורה, הטהרה והקדושה, כלומר הרחקת המשגל ולהשמר ממנו למעטו בכל אשר יוכל, כמו שאני עתיד לבאר (פסקי מט) שכשצוה השם יתעלה לקדש האומה לקבל התורה, אמר 'וקדשתם היום ומחר', ואמר 'אל תגשו אל אשה'. הנה באר שהקדושה היא הרחקת המשגל, כמו שבאר גם כן שהנחת [עזיבת] שתיית היין [נקראת] 'קדושה', כאמרו בניזר 'קדוש יהיה'; ולשון ספרא 'והתקדשתם והייתם קדושים - זו קדושת מצוות'. וכמו שקראה

הכולל בתוכו הוראות יסוד ליישום מדינתי הלכה למעשה של כל מצוות הלא-תעשה המרחיקות את העוול והרוע ואת כל מצוות העשה המביאות לידי חסד, שלום וצדק. **ב**. תקנון יסוד קיום האמונה, הכולל בתוכו הוראות מעשיות מדיניות הנגזרות מכל מצוות הלא-תעשה, שנועדו להרחיק אמונות זרות וכפירה, כגון ביטול עבודה זרה, שלילת מכוני כפירה, וימניהם, וכדומה, וביסוס כל מצוות העשה המחזקות את האמונה על כל היבטיה, ועיקרם תלמוד תורה השקולה כנגד כולם כי אין לך קיום האמונה גדול מלימוד התורה (ראה שם ריש פסק כח).

אולם על נושאים אלו אין ברצוני להתעכב, מהסיבה הפשוטה שהם מתבקשים מאליהם ומובנים לכל בר-דעת, כיסודות ובסיסים למדינה של תורה ואמונה.

כוונה שלישית בתורה

מה שהתחדש לי בדברי הרמב"ם הוא דווקא בפרק הבא (ע"פ פסק א), בו לאחר שפרס את כללות כוונות התורה, הוא מגלה כוונה חדשה. ואציע את עיקרי דבריו שם במאמר זה, עם ביאור קל למען ירוץ הקורא בו.

"מכלל כוונת התורה השלמה גם כן - להרחיק התאות ולבזה בהם ולמעטם בכל יכולת, שלא יכוון מהם אלא ההכרחי. וכבר ידעת, שרוב תאות ההמון ושלותם הוא בהרבות במאכל, ובמשתה, ובמשגל, וזהו המבטל לשלמות

חוקי התורה, הלא הם כתובים בספרי השולחן ערוך. אין שום טעם לחוקק אותם במקביל כ'חוקי המדינה'. המדינה תוכל רק להציע את שירותיה בפרסום תקנונים בנושאים שונים, אשר יחייבו את באי שעריה, כפי שנהוג היום להציב כתנאי לקבלה למוסדות מסוימים, כפיפות לתקנוני צניעות ומטבולוגיה.

טהור ונקי, יכול לשמש בתפקיד רם ונשא כזה, להיות משרת למלך ודבוק בה'.

צבא ישראל באספקלריית התורה

כדי להשלים את הדברים, אציע גם את דברי הרמב"ם להלן (סוף פק מ"א), שם מבאר הוא את צורת **מחנה הצבא**, באספקלריא של תורה -

"וממה שכלל אותו זה הספר, התקנת יד ויתד, כי מכוונת זאת התורה כמו שהודעתך, הנקיין והַזָּהָר מן הכלוכין והמאוסין, ושלא יהיה האדם כבהמות. ובזאת הכוונה [נכלל] גם כן חזוק האמנת הנלחמים באלו המעשים שהשכינה שורה ביניהם, כמו שאמר בסבת זה, כ' ה' אַחִיר מתהלך בקרב מחנך'.

וגלגל ענין אחר ואמר 'ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך', להזהיר ולהפחיד ממה שהוא ידוע מזנות אנשי החיל במחנה שיארך עמדם [שהותם] חוץ לבתיהם, וצונו יתברך בפעולות שיזכירו אותנו שהשכינה שורה בתוכנו מפני [כדי] שנצל מן המעשים ההם, ואמר 'והיה מחנך קדוש ולא יראה בך ערות דבר', עד שבעל קרי צוה להוציא מן המחנה עד שיערוב שמשו ואחר יבא אל המחנה, עד שיהיה בלב כל אדם שהמחנה [מחנה הצבא] כמקדש ה', ושאינו כמחנות הגוים להפסד ולעבירות, והזיק זולתם וקחת [ולקחת] ממונם, לא לדבר אחר; אבל כוונתנו אנחנו, הַיְשִׁיר [ליישר] בני אדם לעבודת השם [וסדר] [ולסדר את] ענייניהם".

הרי לנו תמונה, מדהימה בעוצמתה, של השקפת התורה על צורת הצבא היהודי בארצו. לא 'צבא ביטחון' ולא 'צבא הגנה', אכן 'צבא' עם נשקים וחייילים ואמצעים, אולם מהות המחנה הצבאי הוא לא פחות מאשר 'מקדש ה'! השכינה שורה בקרב המחנה ובין הלוחמים, וכל מעשיהם ומנהגיהם מודרכים ומותאמים להרגשה זו, של השראת השכינה.

לאור הדברים, אנו מקבלים קווי אופי לתקנון יסוד שלישי וחשוב מאין כמוהו: תקנון יסוד הקדושה, או אם תרצו: חוק יסוד השראת

התורה עשיית אלו המצוות - 'קדושה וטהרה', כן קראה העברת [א-י קיום] אלו המצוות ועשיית הדברים המוגנים - 'טומאה', כמו שאבאר".

למדים אנו מתוך הדברים 'כוונה' שלישית יסודית בתורה - והיא 'הקדושה והטהרה', כלומר, מלבד יסוד קיום 'בין אדם לחבירו' באופן הנכון והמועיל, ומלבד יסוד קיום 'בין אדם למקום' - העמדת האמונה בצורה הברורה והמוחלטת ביותר, נוספת כאן רגל שלישית בשולחן, היא יסוד 'קדושה וטהרה'. יהיו שיגדירו את ענין הרגל הזאת כקיום 'בין אדם לעצמו' [1], ויש גם משמעות מדברי הרמב"ם הנזכרים, שאכן ההמשכות אחר התאוה מפסידה ומקלקלת את האדם מראשו ועד סופו.

אולם בפשטות, את היסוד הזה אנו מוצאים כבר בדברי ה' לאומתנו ביד משה, דברי ההקדמה למתן תורה - "כֹּה תֹאמַר לְבֵית יִצְחָק וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל", אשר נקראים ברתת ובחיל בפרשת יתרו (שמות י"ט): "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכְתְּ כְּהֻנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ. אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבַּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". כלומר, תכלית נתינת התורה לישראל הוא כדי ליצור ממלכה של כהנים, משרתי ה', וגוי קדוש. וברמב"ן (ס"ב) כתב: "ממלכת כהנים - ותהיו ממלכת מְשֻׁרְתֵי. וגוי קדוש - לדבקה בא הקדוש, כמו שאמר קדשים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה'" (ויקרא י"ט, ב').

תכלית האומה היא להיות משרתת למלך, דבוקה בה' יתברך, ותכלית זאת יכולה להתקיים רק כאשר היא ראויה לכך, וההכנה לזה היא על ידי מצוות הקדושה והטהרה, כי רק עם קדוש, עם

[*] עיין מהרש"א בחידושי אגדות על בבא קמא דף ל. ד"ה מאן דבעי למהוי חסידא, וז"ל - 'ולפי שיש לאדם כמעשיו הטובות ג' חלקים דהיינו טוב לשמים. וטוב לבריות. וטוב לעצמו. קאמר רב יהודה מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנוקין דאו יכול לתקן מעשיו שיהיה טוב לבריות ורובא קאמר דלקיים מילי דאבות דאו יתקן מעשיו שיהיה טוב לעצמו כמרות ואמרי לה דלקיים מילי דברכות דאו יתקן שיהיה טוב לשמים וכל אחר מהני אמוראי נקט כל א' מהני ג' מיני חלוקים כמעשים טובים של אדם וק"ל".

שורש נבואות ישעיהו הרב חיים דוידוביץ'

ישעיהו מזדעזע מן המראה הנורא, באמרו כי הוא אינו ראוי לגילוי נורא כזה - נאמר: **אוי לי כי נדמיתי! כי איש טמא שפתים אנכי, ובתוך עם טמא שפתים אנכי יושב, כי את המלך ה' צבאות ראוי עיני (ט). או אז - ויעף אלי אֶחָד מן השֹׁרְפִים ובידו רֹצֶפָה, בְּמַלְקָחִים לָקַח מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ. ויגע על פי ויאמר: הנה נגע זה על שפתיך, וסר עֹנֶיךָ וחסאתך תִּכָּפֵר (ו-ז).**

עוד הוא רואה לראשונה מראה מפעים זה, והנה הוא מתנבא כאן את נבואתו הראשונה שניתנה להיכתב^[*], להוכיח את ישראל על מעלליהם הרעים, ועל הרעה העלולה לבא עליהם

[*] כן הוא לדעת רוב המפרשים.

הגילוי הראשון של ישעיהו

לאחר מסע ארוך בו סקרנו ודקדקנו בפרקים א-ה של ישעיהו, אנו מגיעים לפרק ו'. בטרם נתעמק בפירוש נבואה זו לאור המציאות, נסקור תחילה את הדברים:

ישעיהו פותח בתיאור מופלא ומפורסם - בשנת מות המלך עזיהו; **ואַרְאָה אֶת אֲ-דְנִי יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא וְשׁוּלְיוֹ מְלָאִים אֶת הַהִיכָל. שֹׁרְפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאֶחָד, בְּשָׂתִים יְכֶסֶה פָּנָיו וּבְשָׂתִים יְכֶסֶה רַגְלָיו וּבְשָׂתִים יְעוּפֵף. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת, מְלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וַיִּנְעוּ אַמּוֹת הַסָּפִים מִקּוֹל הַקּוֹרָא, וַהֲבִית יְמֵלָא עֶשֶׂן (7-6).**

המשך יסודות מדינת התורה

כבר מעתה עלינו להשמיע את קולנו בתחומים אלו ולדרוש חוקי קדושה - לא פחות מחוקי שמירת שבת, פסח וכשרות!

ובמושגה תוקף אמורים הדברים כלפי **הצבא**. מי יתן ויקרבו הימים, בהם ישימו אל ליבם מנהיגי ושליטי האומה לעצב את צורת 'כור ההיתוך' של מדינתנו, באותה צורה קדושה, אותה צורה טהורה ומאירה כפי שמצייר אותה הרמב"ם. צבא אשר כולו אומר השראת השכינה, 'מקדש ה', צבא אשר כל מטרתו ה'יְשִׁיר בני אדם לעבודת השם'. המקום קצר, אולם המחשבות רבות, וכל אחד ישלים לעצמו את ההשלכות הנוגעות למעשה בצורת מחנה הצבא כפי הנגזר מפסוקי התורה. ■

השכינה. לא עוד 'פגיעה ברגשות' ולא 'היזק סביבתי' [למרות שאכן היזק הוא מאין כמוהו], אלא תקנון הקדושה יאכוף את תכלית עם ישראל! תכלית עם ישראל היא שתשרה בו השכינה, לדבקה ב'א' הקדוש, כלשון הרמב"ן, ועלינו לשמור בכל משמר על המרחב הציבורי, על כל צורת חיי הציבור, שישמר בו עקרון הקדושה.

עלינו להנהיג תקנות קדושה הן ברמת המדיה, להוציא מחוץ לחוק כל פרסום שיש בו צד תועבה ומשיכה לזנות; להנהיג **חובת סינון** בכל מרחבי הרשתות החברתיות למיניהן; לקבוע **תקנון צניעות** והליכה ברחוב; **לאסור רחצה** שלא כהלכה בבריכות ובחופי הים, ולהעמיד מדינה שכולה אומרת טהרה, נקיות וקדושה.

בתשובה. השניה, כי גם אם לא ישוּבו בתשובה מובטחת ישועתם וגאולתם, וגם תיקונם מובטח על ידי עקירת גורמי הרעה בעם.

עוד התבאר במאמרים הקודמים, כי כל הנבואות שבאו לאחר החזון הראשון באות לפרש הדק היטב עקרונות אלה. תחילה מתפרשת דרך התשובה המועדפת, אחר כך עובר הנביא לפירוט התיקון המובטח מכל מקום אם חלילה לא ימהרו לשוב לאביהם שבשמים^[*].

מעתה נקל להבין, כי מסתבר הדבר שהנבואה הראשונה תהיה שורש וראש לעיקרי נבואותיו של ישעיהו, שכאמור מתבארים בפרקים הראשונים. לכן גם נבואה זו כוללת בתמצית את מהלכי הגלות והגאולה.

כי הנה בתחילת דברי ה' לישעיהו מתאונן ה' על אטימות הלב של בניו שאינם חפצים להתפעל ממה שהם ראו ושמעו - שָׁמְעוּ שְׁמוֹעַ וְאֵל תְּבִינּוּ, וְרָאוּ רָאוּ וְאֵל תִּדְעוּ. הוא מקביל לדברי החזון הראשון - יָדַע שׁוֹר קָנְהוּ וְחָמור אָבוּס בְּעֵלָיו, יִשְׁרָאֵל לֹא יָדַע עֲמִי לֹא הִתְבּוֹנֵן (א 6). ובתוך דבריו הוא מרמז תחילה כי למרות הכל אם באמת ישוּבו בתשובה יתוקן הכל, אלא שהצפיה לכך היתה נמוכה - פֶּן יִרְאֶה בְּעֵינָיו וּבְאָזְנוֹ יִשְׁמַע וְלִבּוֹ יִבְכּוּ וְשֶׁב וּרְפָא לוֹ. וכמו שדרש רבי יוחנן - "גדולה תשובה שמקרעת גזר דינו של אדם, שנאמר 'השמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע' פֶּן יִרְאֶה בְּעֵינָיו וּבְאָזְנוֹ יִשְׁמַע וְלִבּוֹ יִבְכּוּ וְשֶׁב וּרְפָא לוֹ". אמר ליה רב פפא לאבבי, ודלמא לפני גזר דין? אמר ליה, 'ורפא לו' כתיב, איזהו דבר שצריך רפואה, הוי אומר זה גזר דין" (בבא ספרא פ"ג ע"ג).

והוא מקביל לדברים שבחזון הראשון, לאחר תיאור הזעם והמיאוס שיש לה' על עמו - לְכוּ נָא

בגללם - וְאִשְׁמַע אֶת קוֹל אֲ-דְנִי אִמַר: אֶת מִי אֶשְׁלַח? וּמִי יִלְךְ לָנוּ? וְאִמַר: הֲנִנִי! שְׁלַחְנִי! (ב).

והנה דבר ה' אליו, כבעס עצור - וַיֹּאמֶר: לֵךְ וְאִמַרְתָּ לְעַם הַזֶּה, שָׁמְעוּ שְׁמוֹעַ וְאֵל תְּבִינּוּ, וְרָאוּ רָאוּ וְאֵל תִּדְעוּ. הַשְּׁמֵן לֵב הָעָם הַזֶּה וְאָזְנוֹי הַכְּבֵד וְעֵינָיו הַשֵּׁעַ, פֶּן יִרְאֶה בְּעֵינָיו וּבְאָזְנוֹ יִשְׁמַע וְלִבּוֹ יִבְכּוּ וְשֶׁב וּרְפָא לוֹ (ט-ו).

גם לאחר שיתשם ה' מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול להשליכם אל ארץ אחרת, מכל מקום מובטחת גאולתם באחת משתי הדרכים הנקובות בפרשיות נצבים והאזינו שבתורה. הראשונה, היא הדרך המובחרת, והיא כאשר ישוּבו ישראל בתשובה. השניה, כי גם אם לא ישוּבו בתשובה מובטחת ישועתם וגאולתם

למישמע דברים מייאשים אלה, תִּמְהָה ישעיהו - וְאִמַר: עַד מָתַי, אֲ-דְנִי? הֲרִי נִצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר' (שמואל א' טו כט). ויען ה' - וַיֹּאמֶר: עַד אֲשׁוּר אִם שָׂאוּ עֵרִים מֵאִין יוֹשֵׁב וּבְתֵימִים מֵאִין אָדָם, וְהִאֲדָמָה תִשָּׂאָה שְׁמָמָה, וְרַחֵק ה' אֶת הָאָדָם, וְרָבָה הַעֲזוּבָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ (י-ט). עד אשר ימוש לחלוטין עוון הארץ - וְעוֹד בָּהּ עֲשִׂרְיָה וְשִׁבְהָ וְהִיתָה לְבַעַר - כְּאֵלֶּה וְכָאֵלֶּן אֲשׁוּר בְּשִׁלְכַת מִצְרַת בָּם - [כך] יָרַע קִדְשׁ מִצְרַתָּהּ [- תשאר להתקיים] (יג).

נבואה זו היא שורש עיקרי נבואותיו של ישעיהו

כיון שזאת נבואתו הראשונה של ישעיהו, יש להתבונן מדוע מאוחרת כתיבתה לנבואות שקדמו לה.

על פי מה שביארנו במאמרים קודמים, דומה כי הדברים מתיישבים היטב עם מהלך נבואותיו של ישעיהו. שם ביארנו על פי דברי האברבנאל והמלבי"ם כי הטעם שהחזון שבפרק הראשון נבחר לפתיחת הספר הוא, משום שנבואה זו נשנתה בימי כל המלכים שבימיו, מאחר והיא נבואה כללית ויטודית אודות גלותם וגאולתם של ישראל, אשר גם לאחר שיתשם ה' מעל אדמתם אל ארץ אחרת, מכל מקום מובטחת גאולתם באחת משתי הדרכים הנקובות בפרשיות נצבים והאזינו שבתורה. הראשונה, היא הדרך המובחרת, והיא כאשר ישוּבו ישראל

[*] פרק ה' הוא שירה שחיבר ישעיהו כתוכחה כללית לישראל על פי מה שהתנבא בפרקים שלפניו.

הבטחה ברורה על הגאולה המובטחת, גם כאשר העם אינו חוזר בתשובה, שהרי המקרא מדבר כעת על עם אשר לבו שמן, עיניו שועות ואזניו כבדות מלשוב בתשובה.

וכך תרגם יונתן - וַיִּשְׁתָּאֲרוּן בַּהּ חֵד מִן עֶסְרָא צְדִיקָא, וַיִּתּוּבוּן וַיהוֹן לְצַרְבָּא^[1], כְּבוֹטְמָא וְכַלּוּטָא דְבְמַתַּר טְרַפּוּהִי דְמִין לְיִבְשִׁין וְעַד כְּעַן אֵינּוּן רְטִיבִין לְקִימָא מְהוּן זְרַעָא, כֵּן גְלוּתָא דִּישְׂרָאֵל יִתְפַּשְׁשׁוּן וַיִּתּוּבוּן לְאַרְעֵהוּן אַרְי זְרַעָא דְקִדְוָשָׁא נְצַבְתְּהוּן [- כך גלותם של ישראל יתכנסו וישובו לארצם, שהרי זרע הקודש הוא שרשם].

וכך כתב הרד"ק - "מצבת בס', פירוש: הַעֲמֵדָה. כי עמדה לחותם בהם אף על פי שנראין יבשים, כי בימי ניסן ישוּבו ויפּרחו העלים. כן זרע קדש מצבתם', כי אף על פי שיגלו כולם, לא תחשבו כי יכלו בגלות ולא ישוּבו לארצם, כי עוד יפּרחו ויצמחו וישוּבו לארצם, וכן תרגם יונתן הפסוק"^[**].

וַנִּנְחָה יֵאמֶר ה' אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינּוּ אִם יֵאדְמּוּ כְּתוֹלַעַ כְּצֶמֶר יִהְיוּ (6 טו).

כאשר ישעיהו מבקש מה' לדעת מהי הרעה שתבא אם לא ישוּבו בתשובה, הוא שומע דברים דומים לנאמר בחזון הראשון - עַד אֲשֶׁר אִם שָׂאוּ עֵרִים מֵאִין יוֹשֵׁב וּבְתִים מֵאִין אָדָם, וְהֶאֱדָמָה תִּשְׁאַה שְׁמָמָה, וְרַחַק ה' אֶת הָאָדָם, וְרַבָּה הַעֲזוּבָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ. מִקְבִּיל לַדְּבָרִים שֶׁבְּחִזוֹן הָרִאשׁוֹן - אֲרַצְכֶם שְׁמָמָה, עֲרִיכֶם שְׂרָפוֹת אֵשׁ, אֲדַמְתֶּכֶם לְנֶגְדְכֶם זָרִים אֲכָלִים אֹתָהּ, וְשְׁמָמָה כְּמֵהִפְכַת זָרִים, וְנוֹתְרָה בַת צִיּוֹן כְּסִפָּה בְּכָרֶם, כְּמִלְוֵנָה בְּמִקְשָׁה, כְּעִיר נְצֻרָה (6 טז-1).

בסיום הדברים מובהר בדבר ה', כי גם אם לא יבינו, ולא ישוּבו, ולא ירפא להם על ידי התשובה, ותבאנה עליהם כל הרעות האלה; הרי שהגאולה, כמו גם תיקון קומתו הרוחנית של העם, מובטחים - וְעוֹד בַּהּ עֲשִׂרְיָהּ, וְשָׂבָה וְהִיֵּתָה לְכַעַר, כְּאֵלֶּה וְכֵאלֹהֵן אֲשֶׁר בְּשִׁלְכַת מַצְבַּת בֶּס', זְרַע קֹדֶשׁ מַצְבַּתָּהּ (יג). והיא

או על דרך זה יקרא 'קרב הארץ': כי 'קרב' ומבור הארץ הוא ירושלים, אשר שם שער השמים לינוק מלמעלה, כתינוק היונק מאמו דרך מבורו. או תקרא 'קרב הארץ' על היותה באמצע העולם. ואמרו: עד ש'ורכה' ותגדל אותה 'עזובה' שלא זזה מכותל מערב, שהיא 'קרב הארץ', עד הזמן ההוא הוא מה שיתגלגלו עם היצר הרע לימנע מהם דרך תיקונים, אך בזמן ההוא יתקנו על כך פנים.

ושמא תאמר ומה אעשה להם בימים ההם למהרם? הלא הוא: כי עוד בה בקרב הארץ הנוכח, יבא שמה 'עשיריה', הוא המלכות העשירית מקרנין עשר די התנבא דניאל, ואז 'ישבה והיתה' הארץ הנוכח - 'לבער' על ידי הממלכה ההיא, כיום בא גוג על אדמת ישראל, או פרס או אדום שאמרו ר"ל, ובהיותם לבער תהיה הארץ 'כאלה וכאלו', אשר אם ימתין איש עד יבולו עליהם אין עוד 'מצבת בס', כי סר צלם מתחתיהם. אך 'בשילכת', הוא בהשליך עליהם במרם יבולו בחורף, עוד ישוּבו להפריח בעצם, ויהיה מצבת בס לבאים להסתופף בצלם. כן בהיותה 'לבער' ארץ ישראל מרם הגאולה, או תפּרח ותגל על ידי הגאולה על ידי שכינה אשר לא זזה ממנה, באופן ש'זרע קדש' יהיו 'מצבתה' כי ישוּבו עוד ה', וישבו בצלה כאמור^[*].

[*] ראה מה שאמרו בנמרא - "אמר רבי זירא אמר רבי ירמיה בר אבא: דור שבן דוד בא, קמיוגוריא בתלמודי חכמים. כי אמריתה קמיה דשמואל, אמר: צירוף אחר צירוף, שנאמר: 'ועוד בה עשיריה ושבה והיתה לבער'. תני רב יוסף: בוזי ובוזי דבוזי" (מסות קיד ע"ג).

[]** ראה מה שכתב כאן רבי משה אלשיך הקדוש - "השיב הנביא ואמר לפניו יתברך: 'עד מת' יהיה זה היצר הרע למו למוקש, כי אם תמיד ימנע מלשוב הלא יאברו חלילה. 'ויאמר אליו' הוא יתברך: 'עד אשר אם שאו' וכו', והוא מאמרם ז"ל על פסוק 'והיה כי יבואו עליך וכו' ושבת' כו' (דברים 32-6), ובפסוק 'בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד ה' וכו', שהוא: כל מה שאני מתגלגל עמכם [למען] תשובו עדי, הוא מרם אחרית הימים שאני מיעץ ומוכיח ומייסר להשיבכם עדי. אך באחרית הימים או על כרחכם אושיבכם על כל פנים, שאם לא או אימתו, והוא על ידי חבלי משיח כנודע. וזה יאמר: 'עד אשר אם שאו ערים מאין יושב' - של גלות י' השבטים. 'ובתים מאין אדם והאדמה' וכו' - בחרבן בית ראשון. 'ורחוק ה' את האדם' - בחרבן שני יותר מגלות בבל, ולא זמן מועט כי אם עד 'ורבה העזובה בקרב הארץ', היא השכינה 'עזובה' בגלות כביכול 'בקרב הארץ'.



הברים יקרים -
אזו התרגשות!
הכינוס היה מדהים ביותר
מעבר לכל הציפיות.

כאנו, שמחנו והתפעלנו יחד -
מעל אלף וחמש מאות בני תורה!
כאיש אחד בלב אחד
זקנים עם נערים

ספרדים עם אשכנזים
חסידים ופרושים
תלמידי חכמים עם אישי ציבור
מורי הוראה ורמז

הניגונים הנפלאים של המקלה
החסידית,

הדרשות חוצבות הלהבות של
כ"ק מרן אדמו"ר מבוסטון
שליט"א, ושל כ"ק מרן אדמו"ר
ממאנאסטריטש שליט"א

ברכתו האוהבת של מרן
הראשל"צ רבי שלמה משה
עמאר שליט"א

הדברים הברורים של הגר"י
ברנד שליט"א והדברים החדים
של הרב אפשטיין

המיש בדיבוק חברים של
הגרמ"מ טוביאס שליט"א,
אב"ד רכבי שמואל, יחד עם
הגרמ"א בוסו שליט"א

ההופעה הנשיאותית של הגר"ד
בוסו שליט"א חתנו של מרן
הבבא סאלי זיע"א

התכנית המרתקת של הרב
ישראל גולדווסר, וההכנה כי
אנו ב'קדושת ציון' ממושיכי שרשרת
הדורות של כיסופי הנפש היהודיים
והעלויות המפעימות לארה"ק.

וכמובן רטט הלב בקבלת הפנים
לאחינו יהונתן - בוא ברוך ה'.

תודה לכל המארגנים והמסייעים

ובפרט לרב ישראל והרב חיים
מאיר אינהורן ובני ביתו

לתורמים

תודה מיוחדת לסגן ראש העיר
ירושלים ר' אריה קינג על
עזרתו לקיום האירוע, ועל דבריו
המרגשים בכינוס, ועמו לחברנו
האהוב הרב יוני יוסף חבר
מועצת העיר ירושלים.

תודה לגאון הרב פסח לרנר
ראש תנועת 'ארץ הקודש' שכיבד
אותנו בהשתתפותו.

תודה לשלוחא דרבנן הרב משה
שמעון רוט ולמשפחתו אשר
מלבד האירוע מלווים אותנו





במשך כל השנה.

נודה מאוד לרבנים הגאונים ששלחו את ברכתם, ובפרט לרבנים החשובים, ראשי ישיבות ואלופי תורה, שהשתתפו ובאו לחזק ולכבד, ביניהם

הגר"י בצרי שליט"א רב קהילת משכן אהרן, הגר"ש של שליט"א ראש ישיבת 'תורת החיים' ומורנו הגר"ש מלוביצקי שליט"א מוקני השוכי חסידי סלונים

תודה למנחה הרב חיים יצחק פישר

ותודה לרב מאיר גולדמינץ על נאומו במעמד קבלת הפנים ליהונתן.

תודה לרב יואל ברמן על ארגון ההגדלה על ספרי ארץ הקודש ותמונות האומנות

תודות לתורמי הספרים חברינו הרב נתן ענתבי, מחנות היודאיקה 'פאר היהדות' בבית וגן [רה' הרב עזיאל 86 ירושלים], וכן למחבר ספר 'בית ראובן' על קניית בית בארץ ישראל ועוד ספרים, וכן לעורכי הגליון נחלת ה' שתרמו חוכרות של הגליונות

ותודות לחברנו האמן הרב יהושע ויסמן, בעל הסטודיו בקרדו בעיר העתיקה, על יצירות האמנות

ברכות לזוכים וברכות לזוכה בספר 'שער החצר' הרב יהודה ארליך מביתר עילית

ובעיקר בראש שמחתנו מודים אני לה' יתברך

על הניסים ועל הפורקן ועל ארץ ישראל

על כך שזכינו להודאה כזו לפנינו ועל שאנחנו מודים לו - ברוך ה' ההודאות.



מלחמת תרבות - צו השעה

הרב יהודה אפשטיין

למחנה היהודי. האנשים האלו – וגם חלק גדול מבחוריהם, למעט אלו שאינם מודעים לתהליכי העומק שמתרחשים כאן – רואים את עצמם יותר כחלק מהכפר הגלובלי, מהעולם הגדול, מתרבות המערב, מאשר מאיזה עם מזרח-תיכוני עתיק, עם ספר חוקים בן מעל 3000 שנה, שבנוי על-פי ערכים, שמבחינתם כבר מזמן אבד עליהם הכלח. כשהועלתה בכנסת בשעתו הצעת חוק נגד ישיואי תערובת, אשר הועתקה מילה במילה מהרמב"ם, אמר ח"כ דאז דן מרידור – מ'נסיכי הליכוד' ומי שכבר שנים רבות מסמל את המגמה האמורה – כי העובדה שזה לקוח מהרמב"ם רק הופכת את זה ל'חמור יותר' בעיניו. גם חובשי כיפות רבים הניגים להתחכך עם החילונים התל-אביבים ואף עם הגויים הערלים יותר מאשר עם אחיהם החרדים והיהודים הספרדים בעלי הלב היהודי החם, אשר ערכי הדמוקרטיה והסבלנות לא עומדים בראש מעייניהם.

וכך נוצרו להם שני מחנות בארץ, שאינם מוגדרים בהכרח על-פי שאלת גבולותיה של מדינת ישראל, אלא בצורה עמוקה הרבה יותר. וככל שחולפות השנים, כך הדברים מתחדדים, עד שכיום ניכר לכל, כי הבחירות הקרובות תהיינה מאבק על כל הקופה – מדינה יהודית, אשר ערכי היהדות יהיו העוגן שלה, או מדינת כל אזרחיה, שתרוקן את הממשל מכל תוכן יהודי.

וכאן חייבים להיות ברורים וחדים. רבים עדיין מנסים להמלט מההכרעה. רבים הם אלו, המדברים על הצורך באחדות, הצורך במדינה שהיא גם יהודית וגם דמוקרטית. אולם השקר הזה אינו יכול עוד להחזיק. מדינה יהודית אינה יכולה להיות דמוקרטית. מדינה דמוקרטית קובעת שוויון בין כל אזרחיה. זהו א"ב של

נפילת ממשלת תומכי מדינת כל אזרחיה היא בשורה של ממש לכל יראי ה' ברחבי ארצנו הקדושה. וכיום יותר מתמיד ניכר, כי הבחירות הקרובות תעסקנה בשאלת השאלות, בסוגית הליכה בעומדת על סדר יומו של העם היושב בציון – מהי מדינת ישראל? מדינה יהודית בעלת זהות יהודית, או מדינת כל אזרחיה ברוח האידיאולוגיה הפרוגרסיבית, השואפת למחוק כל זהות לאומית, דתית ואף משפחתית.

אל לנו לטעות. מחלת הביכפויה – שנאת נתניהו – אינה אלא סימפטום לחולי עמוק הרבה יותר גם בקרב חלקים ממה שמכונה 'ימין' וממה שמכונה 'הציונות הדתית'. הרבה פוליטיקאים בישראל זכו ליריבים ולשונאים, זהו טבעה של הפוליטיקה [וזה אחת הסיבות מתוך רבות, אשר בגללן יראי ה' נוטים לסלוד ממנה]. אך טרם הייתה תופעה כזו, שקרוב לעשרים חברי-כנסת המגדירים את עצמם כ'ימין', וחלקם אף 'ימינה מהליכוד' מצטרפים לשמאל, ולא סתם לשמאל של פעם, שתמך בפשרה טריטוריאלית מתוך תפיסה בטחונית מסוימת, כי אם לשמאל רדיקלי אנטי-ציוני פרוגרסיבי, ולא נחה דעתם עד שכרתו ברית עם האויב הערבי השואף לשסוף את גרונו ולהשליכנו אל הים, וכל זה – בגלל שבנימין נתניהו – שומו שמים – נאשם בכך שקיבל כמה סיגרים מחבר וקבל סיקור קצת פחות עוין ממה שאמור היה לקבל מכמה עיתונאים.

רק פתי יקנה את התירוצים הללו להצטרפותם של רבים כל-כך מקרב חברי הכנסת של הימין לממשלת השמאל הפוסט-ציוני והאנטי-יהודי. מה שבאמת קרה כאן, הוא שמבחינה תרבותית, בעומק הלב, כל אותם אנשים באמת משתייכים יותר למחנה הפרוגרסיבי הליברלי מאשר

להדרכה ולהנהגה. העובדה שרובם עדיין אינו שומר את כל חוקי התורה עם כל הלכותיהם - אין בה כדי לגרוע מכך שהם רואים בנו כנושאי הדגל, ואדרבה - זה מחייב אותנו להנחות אותם ולהוביל את המאבק. ומאידך, זה מחייב אותנו לשאת בעול ולהפגין לעיני כל, כי על-אף ההבדלות שלנו מהתרבות החילונית - גם זו המצויה עדיין בקרב הציבור המסורתי - איננו מנותקים מכלל ישראל, והמאבק על צביון המדינה כאן הוא מאבק שלנו. אין לנו אופציה אחרת. ראוי ללמוד מדרכו של מרן הגר"ע יוסף, אשר מצד אחד הקים ציבור ענק ההולך לאור ההלכה, עם מוסדות רבים - ישיבות, כוללים, תלמודי תורה, בתי ספר לבנות - ועם זאת היה מכתת רגליו כדי להשיב את העם שבשדות.

נשנם מתנינו, ונניף את דגל המאבק על זהותה של מדינת ישראל, וכאשר נעמוד אנחנו בחוד החנית של המאבק, נוכל גם בקלות להפוך את ישראל לא רק למדינה יהודית בהגדרה הכללית, אלא למדינה יהודית באמת, שחוקתה היא חוקת התורה.

דמוקרטיה, וזהו סופה של היהדות. במשך השנים ניסו להשלות אותנו, כאילו שתי האידיאולוגיות המנוגדות יכולות לדור בכפיפה אחת. אך ככל שהנגישות לעולם הגדול הפכה לקלה יותר, ומאידך גם כל מי שמתעניין בתורה יכול למצוא כיום את מבוקשו - השקר הולך ומתאדה, וחייבים הכרעה. כל אחד חייב להכריע עבור עצמו באיזה מחנה הוא נמצא, והאומה כולה צריכה להכריע באיזו דרך תלך, ומה יהיה גורלה.

העובדה, ולפיה המחנה הליברלי האנטי-יהודי אינו בוחל משיתוף פעולה עם האויב, שהרי בלעדיו אין לו סיכוי להיות רוב במדינה - עובדה זו רק מחדרת את העובדה, כי דרך ביניים אין.

אנו נמצאים בעיצומה של מלחמת תרבות, וחבל על הנסיונות להתכחש לכך. ובמלחמה זו, חובה עלינו, הציבור החרדי, לעמוד בחוד החנית של המאבק. מצד אחד, אנחנו מייצגים יותר מכולם את הנאמנות לתורה המסורה, וגם הציבור המסורתי, ששייך בהחלט למחנה הנאמנים לדבר ה' - נושא עיניו אלינו

כיום יותר מתמיד ניכר, כי הבחירות הקרובות תעסוקנה בשאלת השאלות, בסוגיית הליבה שעומדת על סדר יומו של העם היושב בציון - מהי מדינת ישראל? מדינה יהודית בעלת זהות יהודית, או מדינת כל אורחיה ברוח האידיאולוגיה הפרוגרסיבית, השואפת למחוק כל זהות לאומית, רתית ואף משפחתית

לרגל הקמת המאחז 'דרך אמונה', לא יתקיים השנה טיול מטעם אגודת 'קדושת ציון' כבכל שנה בקיץ, ותחת זאת הציבור מוזמן להגיע בהמוניו לחיזוק המאחז. לפרטים: הר' יהודה שוורצמן 053-3114221.



אתר שבו יעמוד להתפלל, בודאי יפתע למקרא הדברים.

ידוע שחובת המתפלל לכון גופו כנגד ירושלים... וכאן ראינו לזכור ירושלים שנית, לומר **שלא יספיק זה הרושם והרמז שאנו עושים לזכר ולדוגמא וסימנא בעלמא, אלא היכא דלא אפשר**. אז תעלה לנו הכוונה והמחשבה הטובה ותצטרף למעשה הנמנע מפני האונס והסכנה - כי האונס פטור מכל דבר וההכרח לא יגונה.

אמנם לא ישובח ולא תועיל הכונה במקום שאין טענת אונס גמור ובשעת ריוח.

ולזה צריך כל אדם מישראל לעשות בלבו הסכמה קבועה ותקועה לעלות לדור בארץ ישראל (עכ"פ כשתמצא ידו די ההוצאה וקצת מעמד סיפוק פרנסה, אם בדרך מלאכה או איזה מו"מ, לקבל ההספקה הנצרכת וההכרחית כדי ליישב הארץ הקדושה השוממה מבלי בניה) ולהשתוקק להיות זוכה להתפלל שם לפני היכל מלך אף על פי שחרב לא זזה שכניה ממנו. והדר בחוץ לארץ עובד ללא אלקי אמת... ואמרו חז"ל, ישראל שבחוץ לארץ עובדי עבודה זרה בטהרה הם."

כך כתב הרב יעקב מעמדין בתקופה שארצנו אכן היתה שוממה מכל בניה. הוא הזהיר כי פניה כלפי ירושלים תועיל למתפלל רק במצב שאין לו אפשרות להגיע אליה!

ע"כ שמעוניו אחי ורעי המתגוררים בארץ לא לנו, על אדמה טמאה. התאושו וזכרו את ה' וירושלים תעלה על לבבכם... אל תחשבו להשתקע בחוץ לארץ ח"ו, לקיים "וְאָכַלְתָּ אֹתָם וְגו'" זאת היתה חטאת אבותינו הראשונים שגרמו בכיה לדורות כי מאסו ארץ חמדה... כמת מלב נשכחנו אחר ששכחנו דירת

לאורך שנות גלותנו הארוכה, כשנאחזנו חזק בארצות העמים, גדולי ישראל ומאוריו עוררנו שוב ושוב להשתוקק לחזור ולישב את ארצנו הקדושה. דבריהם נכתבו בימים שההגעה לארץ היתה כמעט בלתי אפשרית וכרוכה בסכנות של ממש. בימינו, כשההגעה אפשרית גם אפשרית וההשארות בארץ נכר היא אשר כרוכה בסכנות, הדברים ראויים להלמד ביתר שאת.

הרב יעקב עמדין, היעב"ץ, חי בגרמניה לפני שלש מאות שנה. הוא חבר ספרים רבים וביניהם את סדור בית יעקב.

לפדור הקדמה ארוכה הקרויה סולם בית ובה מפורטים "הענינים המעכבים והפוסלים בעבודת התפלה, הנכנסים ונכללים תחת שלשה סוגים הגדולים...". את הסוגים האלה הוא מכנה **דבור, מחשבה ומעשה**, ודבריו מאלפים וכדאי לעיין בהם.

בהוראות הדבור, למשל, מדגיש הרב את חשיבות הדיוק והזהירות ב"חיתוך הלשון" ובטעם, אם הוא מלעיל או מלרע, וכיוצא באלה.

באשר למחשבה, הוא מפרט ענינים רבים וחשובים בכונת הלב בתפלה. בין היתר הוא מזכיר ליהודי שאין התפלה בחוץ לארץ עולה ישירות לשמים. היא צריכה "שליחה" לארץ ישראל, לירושלים, ואל מקום המקדש "שכנגדו שם שער השמים."

והנה, בעמוד י"ג, כחלק מהוראות המעשה, מתיחס היעבץ לענין פונו המתפלל בעמידתו לתפלה. יהודי שיעיין היום בהקדמה זו, בעודו יושב, למשל, בניו ג'ויז, ומחשיב עצמו "חרד לדבר השם" בהקפידו למצוא את ה"מזרח" בכל

דבר גדול הוא. אבל עינינו רואות איך בחסדיו האינסופיים, הסיר בשבילנו הבורא ומנהיג לכל הברואים את כל המכשולים. נסיעות למרחקים, למשל, נחשבות היום דבר של מה בכך. מה היה אומר הרב יעקב עמדין אילו היה מציץ לרגע אל העתיד ורואה את תנאי החיים היום בארץ ישראל, את הבתים הבנויים לתלפיות, את הכבישים הסלולים לתפארה, את שפע היבול, את שמירת המצוות התלויות בארץ?

האפשרות לחיות את חייהם בשלמות רוחנית וגם גשמית, בלי קשיים או סכנה, כאן בארץ ישראל, כבר זועקת אל האובדים בארץ אשור מזה שנים רבות.

באמת היא תמיהה קיימת על ישראל קדושים.

ש' סלייטר

ארץ ישראל לגמרי. אין אחד מאלף מתעורר להחזיק בה להתיישב שם לדור. כי אם אחד ממדינה ושנים בדר.

"כמדומה לנו, בהיותנו בשלוה בחוץ לארץ, שכבר מצאנו ארץ ישראל וירושלים אחרת דוגמתה. על כן באו עלינו כל הרעות בשַׁבֵּת ישראל בארץ שפניא וארצות אחרות בשלוה בכבוד גדול... זמן רב... ושוב נתגרשו ממנה עד שלא נשאר שם ושארית לישראל בארץ היא.

"צדיק הוא השם, כי יצא מדעתם לגמרי ענין גלותם והתערבו בגוים וילמדו מעשיהם...

וכך ממשיך היעבץ בחבורו זה להרבות בשבחי ארץ ישראל ובמעלת עבודת היהודי בתוכה, ובספורי אלה שהתגברו על קשיים כבירים וסכנות של ממש כדי להגיע ליישבת הארץ אשר עיני השם אלקינו בה תמיד. הוא אף מודה שהאריך ונמשך מאד בכבוד הארץ הקדושה, באומרו "למען ציון לא אחשה עד שיצא כנוגה צדקה". ואז:

ובאמת היא תמיהה קיימת על ישראל קדושים. בכל מקום החמירו על עצמון בכמה דקדוקי מצוות... מפזרים ממון רב וטורחים מאד לקיימן בשליחות האפשרי. ומדוע מזלזלין ומתעצלין במצוה החביבה הזאת, יתד שכל התורה תלויה בה?

ואם אמנם דבר גדול הוא לעזוב אדם ארץ מולדתו ולעקור דירתו ליסע דרך רחוקה... ולעבור בארצות ומדינות אשר לא ידע ולא שמע לשונם... [אבל] צדיקים יירשו ארץ וישכנו לעד עליה; עינו מצדיק לא יגרע.

מה נאמר ומה נדבר אנחנו שכה רבים מאתנו, יהודים יראי שמים, שקועים ומשתקעים עדיין בטומאת ארץ העמים? איך נבין זאת? אמנם "לעזוב אדם ארץ מולדתו, לעקור דירתו" - עדיין

אמנם לא ישובה ולא תועיל הכונה במקום שאין טענת אונס גמור ובשעת ריוח

ולוה צריך כל אדם מישראל לעשות בלבו הסכמה קבועה ותקועה לעלות לדור בארץ ישראל

ירושלים תעלה על לבבכם
לזכור את ירושלים מכל מקום

חדש!
נר זיכרון מיוחד תלוי קיר להדליק נר ולהתחבר לעיר הקודש

דגם מדויק
20 ס"מ

לפרטים ולרכישה
052.7158244
gagaim3737@gmail.com

געגועי

עליית תלמידי הגר"א ומטרתה

הרב יצחק ברזילי

[פרק שלישי]

האי גברת ממלכת ציון המצוינת קודש הקדשים וגליל הק' ויושביה ומיישביה מכוללות כנסיא טהורה מתלמידי דבי רב תנא קדוש ה' אור העולם רבן שכ"ל בניה"ג רבינו הגאון אליהו ז"ל מק"ק ווילנא יצ"ו". משמעות הדברים, שהם לא התעסקו במצות ישיבה בארץ ישראל כמצווה פרטית, אלא בליישוב את ארץ ישראל.

כמו כן, בספר פאת השלחן^[א] כתוב שנמצאים במצב של קברו גלויות: "אז תרצה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה, ומאז חדלנו והלכנו בקרי באנו מדחי אל דחי מארצנו ובית מקדשנו ונתקטנה הארץ שהיתה ד' מאות פרסה, ובקיבוץ בניה לתוכה מתרחבת לקבץ אוכלסיה הדא היא שמה ארץ ישראל רצונה רק בשבת עם



הקדוש אהב"י בתוכה, כי ע"כ מה מאד צריכים להתגבר בקיום מצוה זו בפרט אחינו אשר זיכם אלקי הארץ ליישב בתוכה בחורבנה זכרה ירושלים ימי עניה ומרודיה כל מחמדיה אשר היו מקדם בשמרינו המצוה הזאת, לזאת כל חרד לדבר ה' מי שיש לו לקרע בא"י יתגבר כארי לשמור כל תורת א"י^[א]. הדברים תואמים למה שכתב בהקדמתו לספר "תקלין חדתינ", משנת

בפרקים הקודמים הצגנו מספר מקורות המאששים את העובדה, ולפיה הגר"א ותלמידיו הבינו, כי הגיעה עת לפעול בעולם המעשה למצן גאולת ישראל, ועל רקע הבנה זו יש לראות את עליית התלמידים וכל פועלם באותה תקופה. כמו-כן ראינו כיצד בפועל היו אלו תלמידי הגר"א שקמו ועשו מעשה, עלו ארצה במסירות נפש ויסוד את הישוב, והכל מתוך תקוה שבערה בלבם לכוון את חיינו הלאומיים על אדני התורה והיראה על כל המשתמע מכך. בפרק זה נביא עדויות מאותם תלמידים שזכו לכוון את הישוב, מתוכן ניתן ללמוד על הרוח שפעמה בלבם -

מייסדי הישוב ומישיביה

ר' ישראל משקלוב משתמש במכתביו וכתביו במילים 'יסודות הישוב': 'ויסודות ישוב ארץ הקודש מחוץ ופנים יסדתי', 'כדאי שיבוא אדם לעולם בשביל לייסד יישוב אה"ק השקולה ככל התורה כולה', 'חזק אחי וקנה עוה"ב ועוה"ז בשעה אחת, כי כל ישוב אה"ק תלוי בזה'. בכתב שדרות משנת תקצ"א מכנים עצמם תלמידי הגר"א 'יושבי ירושלים, הגליל ומישיביה': 'יחסו ויחמול על עלובת נפש

[א] סי' כט מהל' שבעית ס"ק ד.

הזה, והעידו הגאונים, שגם הגאון הגדול מוה"ר חיים וולאזין זצ"ל, אשר יצק מים ע"י אליהו [הגר"א זצוק"ל], הוא בעצמו אוה להכין מושבות בארץ הקדושה ולקנות קרקעות שם להושיב עליהם בני אדם שאינם מיושבי אוהל תורה^[1].

באגרת לרצ"ה קאלישר כותב הגר"א כהנא תלמיד הגר"א חבר. אחרי שהוא מאריך בחשיבותן של מצוות אלו שבסגולתן לקרב את הגאולה, הוא מצביע על כך שלפי תורת הגר"א שקיבוץ נדחי ישראל והשבתם לא"י הוא תנאי הכרחי לביאת הגואל, וממשיך בהעתקה מתוך כתב-ידו של רמ"מ משקלוב שהיה ברשותו המחזקת את תפיסתו זו: "וכן מצאתי בכתבי הרב החסיד המפורסם ר' מנחם מענדיל ז"ל תלמיד רה"ג הגר"א ז"ל, שקיבוץ גלויות בג' מצות האלו לקט שכחה ופאה כמבואר בפסוקים הנ"ל, וידוע שכל דבריו הם מפי רבו ז"ל.

לאור זאת הוא מבכה ומצטער על הזנחת מצוות אלו, שלולי זאת היינו מזמן נגאלים: והנה לפי זה מה טוב ויפה היה הדבר הזה עלינו השארית הנמצא בעה"ק הזה וסביבותיה לאזור חיל בקיום המצות הנ"ל הנהוגות בה"^[2].

הבימה בבית הכנסת בויז'נא בחיי הגר"א

תגלית מרגשת בליטא^[3] - לראשונה מאז תחילת פרויקט החפירות לחשיפת בית הכנסת

תקע"ב: "ונזכה שיתקבצו כל אחב"י לארה"ק. וכיון שיקובץ נידחי ישראל, מתרוממת קרן צדיקים, וכיון שתתרומם קרן צדיקים, ירושלים נבנית; וכיון שנבנית ירושלים, משיח בן דוד בא ויבנה בית המקדש. גדול יהיה כבוד הבית האחרון, ומלאה כל הארץ דעה, ועלה כבוד ה' לעולם ועד, כן יהי רצון אמן".

במכתב משנת תקצ"ו הוא כותב על עליית תלמיד הגר"א, "משך ז"ך שנה מיום אשר אלוקי הארץ זיכני לשבת על אדמת הקודש... כי פקד ה' עמו ארצו ונחלתו ועד ישראל פקדו^[4]..."



במאמר שפרסם הרב קלישר בשנת תרל"ב, סיפר על תמיכת רבנים בוגרי ישיבת וולוז'ין, בתכניותיו, ועל המסורת של תלמידי הגר"א בענין יישוב ארץ ישראל שמסרו לו עליה: הנני לדבר ככבוד 'חברת ישוב ארץ ישראל', להודיע לקוראי העברי

היקר, שהרבה גדולים ממדינת רוסיה מתחברים באהבה רבה לדרוש לציון בעבודת אדמת קדש, לבנות החברות ולנטוע הנהרסות מנחלת יעקב, אשר אין מצוה רבה כמוה. וקבלתי הרבה מכתבים משם, ובראשם משני אנשי שם, האחד הרב החכם השלם מוה"ר פינס נ"י מק"ק ראזנא [רוז'ניו] אשר גאונים וגדולים עמו להשתדל בחברתנו. ובפרט הגאון הגדול מוה"ר מרדכי גומפל [יפה] נ"י אב"ד דשם, והגאון הגדול נ"י אבדק"ק בויסק והמה יחדו כתבו תוכחה רבה למתנגדי הענין הקדוש

[ב] אלא שר' ישראל משקלוב לכאורה סותר דבריו באגרת לעשרת השבמים, שם כתב - "אם שלא נתן רשות לכולם או רובם לעלות כחומה לא", ליחידים לא נאמר, שהרי מצינו שהי' זמנים שהלכו מהם לא", בשגם קבלה בדינו מרבנותינו בעלי התלמוד ירושלמי במסכת מ"ש פ"ה שבהמ"ק עתיד להבנות קודם מלכות בית דוד, וכן גלה לנו התנא רשב"י, כי בתחלה בונה ירושלם ד', ואח"כ נדחי ישראל יכנסו. וצ"ע.

[ג] סיני ה, כרך שלישי שנה חמישית, עמ' סד.

[ד] העברי, כח אד"א תרל"ב.

[ה] פורסם ע"י ר' יחיאל גולדהבר ער"פ תשע"ח.

[ו] פורסם בתמוז תשע"מ.

הרבניות המובילות בליטא בתחילת המאה ה-18. האחים הנזכרים הם בניו של ר' חיים ב"ר חיים שעפסילים חתנו של ר' שבתאי מווילנא".

הגדול של וילנה, אשר נשרף בשואה ונהרס ע"י הסובייטים, נחשפו במקום כתובות בשפה העברית.

העלייה לקראת שנת ת"ר

החוקר הנודע ד"ר אריה מורגנשטרן הוכיח^[1], וכך גם בעוד מקורות ממשפ' ריבלין ועוד, שעליית הפרושים לארץ ישראל היתה מתוך האמונה ששלב ראשון בגאולה יתחיל בשנת שש מאות לאלף השביעי^[2], וכמו שרואים שהעליה הלכה ורבתה ככל שהתקרבו לשנת ת"ר, למרות כל האסונות האדירים שתקפו את העולים המתישבים.

ואמנם הגר"א ביהל אור פרשת פקודי^[3] כותב בפשטות, שימות המשיח [בן יוסף] מתחילים בשש מאות שנה לחיי נח - היינו שנת ת"ר, וז"ל: ואלף הז' כבינה יום השבת וכן ו' ימים ויום השבת, בינה וכולל ג"ר וכו', וסוף אלף הששי הגאולה שליטת רוח לבנה עולם תתאה בעלמא עלאה שאז מתחיל היחוד, וספיר ולבנה הן ד"ו פרצופין, וז"ס שש מאות שנה לחיי נח".

וביאור דבריו הק', שאלף השישי עומד כידוע כנגד ספירת היסוד, והשש מאות הראשונות הם בחי' ו' של היסוד, והד' אחרונות הם בחי' עטרת היסוד - מלכות בסוד האות ד', ומשש מאות שנה מתחיל היחוד יסוד ומלכות - ספיר ולבנה [וכ"כ בהיכלות בראשית יהל אור יא טור ב דו"ס לבנת הספיר, ולבנה הוא נגד עטרת היסוד מלכות שנקראת לבנה כידוע] והגאולה. ענין זה מתבאר

לדברי החוקרים מחברת החפירות הליטאית, אשר מנהלים בליטא את החפירות, "הכתובת הגדולה והמשמעותית, משנת תקנ"ו, משלבת ביטויים מספר בראשית ומספר תהילים, והיא היתה חלק משולחן אבן לקריאת התורה אשר ניצב על הבימה המפוארת של בית הכנסת בוילנה".

הם מספרים, כי השולחן נתרם - עליפי הכתוב, על ידי שני אחים - ר' אליעזר ור' שמואל, לזכרם של אמם, שרה ושל אביהם חיים. מהכתובת

עולה, כי ר' חיים עלה מליטא לארץ, השתקע בטבריה ונפטר בירושלים. משולחן זה התבצעה קריאת התורה במשך כ-200 שנה, עד לשריפת בית הכנסת ולחורבנו הסופי בידי הסובייטים, לפני 70 שנה. כך נכתב בכתובת: 'לפרט 'תעלנו' [שנת תקנ"ו] בשמחה לארצנו. נדברו ר' אליעזר ור' שמואל בני ר' חיים שחי בטבריא טוב"ב וחי"ש תמת שרה אב"ר שבתאי ד' אדר, ולירושלים 'מבשר' [שנת תקמ"ב] אתן, וא"ר חיים ב"ר חיים מת שם ז' ניסן, אתה 'תקום' [שנת תקמ"ו] תרחם ציון". לדברי החוקרים, "משפטים קצרים אלה, מצביעים על הקשר העמוק בין קהילת ליטא לבין ארץ הקודש, שהתקיים מאז ימי הגאון מווילנה ועד ימינו, ועל התקוה הגדולה לשיבת ציון ובנין ירושלם. מבירור ראשוני שערכנו עולה, כי המשפחה התורמת היתה מהמשפחות

[1] ספר השיבה לירושלים, עמוד 186 ועוד מקורות רבים שם.

[2] מקור הדברים בווהר הקדוש פרשת וירא, שם כתוב: "ובשית מאה שנין לשתי תאה יתפתחון תרעו דחכמתא לעילא ומבועי דחכמתא לתתא, ויתתקון עלמא לאעלא בשביעאה. כבר נש דמתתקון ביומא שתי תאה מכי ערב שמשא לאעלא בשבתא. אוף הכי נמו. [סיקנדי (מלש"ס) 1] בשנת שש מאות שנה לחיי נח [גו] נבקעו כל מעיינות תהום רפה".

[3] היכלות יט...

הבנין התערוטא דלעילא ובונה ירושלים ה' לשון הוה, סולם מוצב ארצה וגו'. [זאת אומרת, תלמידי הגר"א עשו אתערוטא דלתתא, ועכשיו זכו להתעוררות משמים]^[2]. כוונת ר' אריה נאמן על בית הכנסת המפואר בבנין החורבה, שפיאר ביופיו וקומתו את ירושלים - 'בית יעקב' - עליה מסר נפשו עד סוף חייו לגומרה.

רבי יוסף ריבלין:

מתזה ש-די רם ונשא נשגב וקדוש חזה הנביא בן אמוץ ברוח קדשו בנשאו משלו האדיר: "כי כאשר ירד הגשם וגו' יהיה דברי וגו' ולא ישוב וגו' כי אם עשה והצליח". כי אמנם כל חזיונות נביאינו כגשם אל בטן האדמה כן באו אל בטן הזמן אז ביום דבר ה' אותם ע"י הנביא עבדו. וכאשר תשוב האדמה ותצמיח בעת חוקה את זרועיה, כן העת הזאת לחדות לב עם הקדש תצמיח אחת אחת את יעודי נביאנו וחזונו ואת אשר הרה הזמן העבר תוליד העת האחרונה הזאת יום יום לעין כל. וכבואם כן יביאו רגש נפלא אדיר ונשגב אל לב רואם לאמר אך דבר ה' הוא הנה בא. ראשונה הלא ראייתם אחינו בקריות חוצות איך האיר הזמן פניו אל כל בני ישראל, אך בדור האחרון ובימים האחרונים האלו להראות כי דור אחרון. שובו ראו והתבוננו מאד אל עירכם ירושלים אשר עמדה שוממה אלף ושבעה מאות וארבעים שנה ואף המעט מאחב"י אשר שממו עליה נודע איך היו לשמה לביזה ולחרפות. ואך בפתע פתאם בששים שנים האחרונות היתה ירושלים עיר מושב לעמנו. ובמה? בסבל תלאות אין קץ. אז בשנת תקצ"ז בעת הרג רב בנפול מגדלים ונהפכה הארץ כמו רגע וכאלפים נפש בגליל העליון ירדו חיים

בספד"צ בביאור הגר"א, וז"ל: "וד"ס שיעור ימות המשיח כשיעור עטרת ביסוד"^[1]. ורבנו ר' אברהם שמחה מאמצילב תלמיד הגר"ח מוולאזין מסביר את הדברים מפורשות על שנת ת"ר, שאז הוא שיעור העטרה בסוד שש מאות שנה, וז"ל:



מתוך העיתון 'הודה וירושלים'

"וכן סוד ימות המשיח כשיעור עטרה ביסוד בסוד שש מאות שנה לחיי לנח, ויתחיל סוד התיקון ולא יגמר עד ת' שנה אח"ז סוף האלף השישי וכו'"^[1]. הנ"ל היה מהמור"ל של ביאור הגר"א על ספד"צ לראשונה בשנת תק"פ כמופיע שם בהקדמתו של הגר"ח מוולאזין.

והנה גם ר' אריה ירחמיאל מרקוס, מקורבו ויד ימינו של רמ"מ משקלוב, ששימש סופר ונאמן הכולל עשרות בשנים, וגם ר' יוסף ריבלין, ששימש משנת תרכ"ו כמנהיגה הגשמי של העדה וסופרה, מתייחסים לשנת ת"ר, שאכן החל איזה תהליך של בנין ופקידה באותה שנה, וזאת כהמשך מההתעוררות של העולים קודם.

רבי אריה נאמן: "מת"ר ואילך תרעין ברחמיך פתיחין ונס יגון ואנחה... והיתה הרווחה וחיים בירושלים, וגם אז ניתן כל אה"ק וסוריא תחת מלך מצרים והנהגתו... ונתן רשות להקונוסוליה מכל המלכים שישבו פה עה"ק, והוקל מעלינו עול הגלות מעט, ומאז ניתן רשות לאחינו בני ישראל שיבנו ויקחו קרקעות וזכינו לבניין החורבה ושאר בנינים, ואחרון חביב בבית הכנסת שהניחו לנו אבותינו מקום להתגדר לפאר ולרומם בית אלוקינו ופאר בנינו מפורסם בכל העולם, הבנין הראשון בירושלים, וראינו בזה

[1] מהדורת וילנא תרע"ג, פ"א דף י:.

[יא] נדפס בסוף ביאור הגר"א על מגילת רות, ירושלים תרנ"ו, עמוד י.

[יב] פנקס ירושלים, גרייבסקי, תרצ"א, עמ' ג.

כשהתחילו להבנות השכונות מחוץ לחומה בירושלים, כותב שאותם אלו שעלו לארץ ישראל בעוד החושך יכסה ארץ ועיניהם יישירו לקראת מוצאי בוקר, זוכים כעת להתחיל לראות בנחמת ישראל. זה כנראה נוסח של ר' יוסף ריבלין הנ"ל.

גם הגאון רבי יצחק צבי ריבלין במכתב שפרסם, כתב על הישועה שהתחילה להצמיח לקראת ראשית המאה השביעית של האלף השישי ע"י גאוני ארץ שיסדו את שיבת ציון:

"כי עין בעין יראו, ויאמינו כי קרובה ישועתם לבא. כי ברא ה' חדשה בארץ שלא היה עד הנה מיום גלותינו מעל אדמתינו [ומאריך לתאר את קושי שעבוד הגלות משך יותר מאלף שנה] עד קרוב לראשית המאה השביעית לאלף הששי החלו לחרוד בנים מים, והתעוררו הגליות הנתונים בצפון להתלקט אחד אחד לעלות בחירוף נפש ירושלימה. ובראשם גאוני ארץ ליסד יסוד מוסד לשיבת ציון, ולהניח אבן הפינה להשיב שבות עם ה'. ובעזר ה' הרבו והגדילו כאשר עינינו הרואות היום. ואף אם האבן הזה יסדרוהו הראשונים על הצדקה ועזרת אחיהם בני הגולה, מאסו אותו הבונים בדורינו זה. אכן על עין ישר לנוכח ביט מבין ויודע כי האבן הזה הוא אבן הפינה ואבן פינת יקרת אשר אך עליו יבנה ויתרומם גבה ונישא כל בית ישראל כולו ממסד ועד הטפחות. ובלעדי היסוד הזה כל יכון הישוב להתכוון בתחילה ומבלעדי הזקנים ותשושי כוח שהמה עברו כמו החלוץ לפני המחנה, לא היה עתה מקום להבאים בכוח עלומים ואמיצי אומץ. הלא ישאל השואל מדוע לא היה כזאת בימים מלפנים, וישיב אמריו לו אין זאת כי אם גדול העצה ורב עלילה המסתתר בחביון עוזו. מנהיג עולמו בחכמה עומד אחר כתלנו הוא פעל ועשה את כל אלה. לא המקרה ולא הטבע רק יד ה' עשתה את כל אלה" [טו].

כרגע ואינם. ובשנה הבאה נתרכו מספר יושביה פעמיים!! אז בעת שבות זרים חיל עמינו בכל ארץ יהודה וארץ הגליל בשנות תקצ"ד ותקצ"ט, אז בהשחת ה' את נחלתו ע"י הדבר הכבד בשנות תקצ"ח צ"ט וגם חרב וגם רעב לא תקפץ ואכלו כעפר נפש. לשנה הבאה, והנה גדל מספר עם יושב ציון. ואכן אחרי אשר כהתוך הכסף נותכנו ונצטרפנו פתאום אחרי שנת הת"ר נשכחו מלב הצרות הראשונות.

מי ימלל לירושלים בהשמה ולעם הק' השוממים עליה בעוני וכל מחסור וחיים חיי צער מאשר יקדישו בני ישראל בקריות חוצות אשר יתנחלו בתוך העיר חצרות גדולות וטובות ויקימו משכנות לאביר יעקב ומתוכם בהוד הדרת קודש עומדת לנס כבוד בית יהודה הבית הכנסת הגדולה והמעטירה הכלולה בהודה והדרה בחצר רבינו יהודה החסיד ז"ל אשר ראוה מלכים ויפארוה שרים ומצוקי תבל ויהללוה. ראו עתה כי אך אחת אחת מיעודי חווינו באו ויבואו כגשם לנו. או מי הוא אשר טח מהשכיל לבבו על כל החדשות ההווים לבקרים שהמה מתחזונות נביאינו יעודי חווינו" [טז].

עוד יש לציין לגבי בנין החורבה, שתלמידי הגר"א ראו בזה אות וסימן שה' חפץ בעם ישראל ובארצו, ובקרוב יביא את הגאולה, בקבלת הפיראמן הנ"ל בשנת תקצ"ו הם כותבים: "כי לולא ה' חפץ בנו לא הראנו את כל אלה - להביאנו אל המנוחה ואל הנחלה, סימנא מלתא היא אתחלתא דגאולה. ברוך המקום אשר בחר בנו להשיבנו אל נחלת אבותנו ואחוזתנו, ולזכותנו כהיום הזה לראות עוד בנחמת ציון מעט בגלותינו לנחמינו". וכך גם כותב סופר הכולל ר' יוסף ריבלין עשרות שנים אח"כ: "והבית הזה הראנו לדעת כי חפץ ד' בנו ובארצו וישוב וירחמנו יבנה בית בחירתנו בב"י" [יז].

עוד רמז להנ"ל: בעיתון 'יהודה וירושלים',

[יג] המגיד, טו בתמוז תרכ"ה.

[יד] המגיד, כה בתשרי תרכ"ה.

[טו] מכתב של רבי יצחק צבי אל המתנגדים ליסוד 'נחלת רמה' שיסד בשנת תרמ"ו [מתוך מאמר של הסופר הנודע ר' יחיאל גולדהבר, שיצא לאור בקרוב. תודתי מסורה אליו על רשותו להדפיסו כאן].

קוממיות

הרב מאיר גולדמינץ

וזה לשוננו בברכת המזון "הַרְחֵם הַשָּׁמַיִם לְעַלְנוּ מֵעַל צְנֹאֲרֵנוּ וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ". יש נוסחאות שמחדדות יותר: לא "עלנו", אלא "הַרְחֵם הַשָּׁמַיִם לְעַלְנוּ מֵעַל צְנֹאֲרֵנוּ" או "עול גויים מעל צוארנו", ואח"כ מוסיפים "הַרְחֵם הַשָּׁמַיִם לְעַלְנוּ מֵעַל צְנֹאֲרֵנוּ".

כלומר, במקביל לפריקת עול הגויים, הקוממיות מקדמת אותנו אל מדרגה גבוהה של חיים שלמים של האומה בארצה. לא רק יחידים השומרים תורה ומצוות, אלא חיים של עם. אומה שלמה החיה כבת חורין, ומתנהלת לאור תורתה.

רש"י מעלה אותנו קוממה נוספת, ומפרש בחומש את המילה קוממיות - 'בקומה זקופה'.

מהי אותה קוממה זקופה?

הפירוש הפשוט הוא, שיש מצב גלות, ויש מדרגת ארץ ישראל. בגלות

"וְאִלֶּיךָ אֶתְחַבֵּל קוֹמְמִיּוֹת" (ויקרא כו יג).

פסוק שחותם את הברכות בפרשת בחוקותי, ומהווה נקודת שיא בתאור של טוב ה', המופיע עלינו כאשר אנו הולכים בחוקותיו.

מהי לשון 'קוממיות'?

אומרים אנו בתפילה "וְהִבִּיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאֶרֶב עֲנָפוֹת הָאָרֶץ וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ". כלומר, ישנם שני שלבים - שתי קוממות: השלב ראשון, שנושבו לארץ ישראל - "וְהִבִּיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאֶרֶב עֲנָפוֹת הָאָרֶץ", וקוממה נוספת על גביה - "וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ".

מהי אותה קוממיות?

הפירוש הפשוט של המילה 'קוממיות' הוא כתרגומו, 'ודברית יתכון לחירותא' חירות, 'ובלשוננו - ריבנות ועצמאות).

אין אנו מסתפקים בחיים של יחידים השומרים תורה ומצוות, אלא שאיפתנו היא אומה שלמה, לה ניתנה תורה. מצוות התורה אינן רק מצוות ליחידים, אלא ציוויים לאומה כולה איך לחיות כאומה על פי התורה. איך המלכות תראה על פי תורה, איך נלחם באומות העולם על פי תורה, ומצוות נוספות המוטלות על כלל ישראל, מצוות ה'מציירות' חיי קוממיות מלאים



זוהי קוממיות - קומה זקופה, ובאופן כזה הקב"ה משרה את שכנתו בתוכנו, ומטייל עמנו בגן עדן כאן בעולם הזה. וברשותכם אוסיף, קומה זקופה נצרכת גם בתוך עם ישראל פנימה. לעמוד איתן על שמירת המצוות, גם כאשר נושבות רוחות אחרות, וכדברי הרמ"א בסעיף הפותח את השו"ע "וְלֹא יִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי בְּנֵי אֲדָם הַמְּלַעְגִּים עָלָיו בְּעִבּוּדֵת ה' יִתְבַּרְךָ".

הדרך להשגת הקוממיות, הוא כלשון הפסוק "אם בְּחֻקֵּי תִלְכוּ וְאֶת מִצְוֹתֵי תִשְׁמְרוּ".

קיום המצוות כאן בארץ ישראל, בעקבות עמל התורה, הוא שמאפשר את הברכה של "קוממיות" המתקיימת רק כאן בארץ ישראל.

דומני, שאת הדברים הללו נושא המושב 'קוממיות' בשמו ובמהותו. קוממיות - מושב של צעירי אגודת ישראל, אשר הוקם בנגב להפרכת שוממותיה של ארץ ישראל, ומהווה נס ודגל לכל סביבותיו כיצד מתנהל מושב חקלאי על אדני התורה והמצוות. כאן הצליחו לכוון חיים ציבוריים ישוביים על פי תורה, הכוללים מצוות שבין אדם למקום, חברה לתפארת המנהלת את חייה החברתיים והציבוריים על פי תורה, הקפדה במצוות שבין אדם לחברו, וכן עיסוק הלכה למעשה גם במצוות התלויות בארץ, כולל סוגית השמיטה, שהיתה נראית אז כמעט כ'מצוה בלתי אפשרית'.

זהו ישוב המראה לכל, כי אמנם התורה בהחלט מבינה את מה שהציבור מקשה - "מה גֹּאֲכַל בְּשָׁנָה הַשְּׂבִיעִית" (ויקרא כ, ט), אך היא גם נותנת את תשובתה - תשובה שרק בורא עולם יכול לתת - "וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי" (שם כ, ט).

היהודי בקומה שפופה. הן בעונה ושפלות יתירה כלפי שמיא, והן מחמת המציק והגויים הרודפים אותנו. אך בארץ ישראל השכינה אופפת אותנו - "וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעָם" (שם ט, ג). ופרש רש"י "והתהלכתי בתוכם. אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם, ולא תהיו מזדעזעים ממני. יכול לא תיראו ממני, תלמוד לומר והייתי לכם לאלהים". זוהי מדרגה אחרת של יראת שמים. לא יראה של קומה שפופה וזעזוע, אלא יראת שמים של "אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם, ולא תהיו מזדעזעים ממני".

יראה שלא לאבד משהו מקרבת אלהים. יראה מסוג כזה נותנת קומה זקופה. אשרינו, שאנו זוכים שה' מטייל איתנו כאן בגן עדן עלי אדמות.

ואותה קומה זקופה היא גם ביחס לאומות העולם. בקללת הגלות נאמר "וְהִבֵּאתִי מִרְדָּךְ בְּלִבְכֶם בְּאֶרֶצַת אֲיֻבִיחֶם" (שם טו, א) אך בארץ ישראל המצב הראוי הוא "וְיִרְדְּפֶתֶם אֶת אֲיֻבֵיכֶם וְנִפְּלוּ לְפָנֵיכֶם לְחָרֵב. וְיִרְדְּפוּ מִכֶּם חֲמֹשֶׁה מְאֹה וּמְאֹה מִכֶּם רִבְבָה יִרְדְּפוּ וְנִפְּלוּ אֲיֻבֵיכֶם לְפָנֵיכֶם לְחָרֵב" (שם טז, ט). זוהי קומה זקופה הראויה בארץ ישראל.

כל זה כולל במילים "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעָם". אין אנו מסתפקים בחיים של יחידים השומרים תורה ומצוות, אלא שאיפתנו היא אומה שלמה, לה ניתנה תורה. מצוות התורה אינן רק מצוות ליחידים, אלא ציווים לאומה כולה איך לחיות כאומה על פי התורה. איך המלכות תראה על פי תורה, איך נלחם באומות העולם על פי תורה, ומצוות נוספות המוטלות על כלל ישראל, מצוות ה'מציירות' חיי קוממיות מלאים.





והוצאת פירותיה הקדושים, ובערב חוזרים אל בית המדרש למנחה וערבית. בין לבין לא מוותרים על שיעור תורה, מי לפני שחרית, ומי לאחר ערבית. ומשיב את הרוח לראות את שבת המלכה פורסת את כנפיה, והיהודים שבימות החול נדרשו לבגדים מתאימים לעבודה על הטרקטור, בשבת קודש לבושים כבני מלכים,

אוירת קודש אופפת אותם כביכול כל מלאכתם עשויה, והשדות מסיבב ותנות שירה לא חי, אשר ביום השביעי שבת מכל מלאכתו.

ניסי השמיטה בקוממיות

השמיטה הראשונה הגיעה שנתיים אחרי הקמת הישוב, בשנת תשי"ב.

בני המושב פנו למרן החזון איש להדרכה ועצה בהלכות שמיטה, והחזון איש המליץ להם להעמיד למושב רב אשר בקי בש"ס ובפוסקים, וידי רב לו גם במצוות התלויות בארץ, הלא הוא רבי בנימין מנדלסון זצ"ל, אשר מונה לשאת את העדה בשנת תשי"ב, יחד עם פרוס השמיטה הראשונה לעלייתם לקרקע.

הרב בנימין מנדלסון שרת בקודש עד פטירתו בשנת תשל"ט. אחריו כיהן בנו הרב מנחם מנדלסון זצ"ל עד לפטירתו בשנת תשע"ב, ואת כהונתו ממשיך היום בן בנו הרב משה יוסף מאיר מנדלסון. בהנהגתם, הם עיני העדה הצופות למרחוק, לרומם את הציבור לקיומה של מצות השמיטה כהלכתה.

ישנם סיפורים רבים אודות השמיטה בקוממיות.

באותה תקופה, הדתיים מבין ישובי הסביבה סמכו על היתר המכירה. אלו שעדיין חילונים - חלקם גם היתר מכירה לא רצו לעשות, ואילו המושב קוממיות עמד יחיד בסביבתו, כצוק איתן המכריז ואומר 'גיבורי כח עושי דברו'.

המושב קוממיות הוקם בשנת תש"י. שנה קודם לכן התגבש גרעין ההכשרה ליד ראשון לציון, ובשנת תש"י, כאמור, הוא עלה על הקרקע בצפון הנגב.

עליה על הקרקע באותם שנים דרשה מסירות נפש לארץ ישראל, השמחה לקראת בניה השבים אליה, אך גם דורשת מאמץ והתאמצות מיוחדת - בבחינת 'ארץ ישראל נקנית בייסורים'. הדרכים עדיין לא היו כולן סלולות, המרחק מהערים היה גדול, ומעל הכל - עבודת האדמה דרשה התאמצות ואהבה רבה. גם הערבים לא טמנו ידם בצלחת. תקופת

הפדאיון של חדירות ערבים הכתה בכל המושבים החקלאיים. גם תושבי קוממיות התמודדו עם חוליות טרור ומחבלים, וב"ה הניסו אותם. כיהודים זקופי קומה, כעדינו העצני, אשר עדינים כתולעת בלימוד התורה, וקשים כארו במלחמה מול אויב.

ביקור בקוממיות מרים אותנו עשרה טפחים מעל הקרקע.

אין ספק, שיש יופי מיוחד בחיי היום יום בקוממיות. צורת חיים המזכירה את הצורה בה ישבו עם ישראל על אדמתו כימים עברו 'איש תחת גפנו ותאנתו', כאשר עבודת האדמה תפסה מקום מרכזי בעיסוק היום יומי. ישוב שחורש וזורע, קוצר ומעמר, נוטע וקוטף, מזמר ובוצר, מגדל ומוסק, והכל ברוח תורתנו הקדושה, תורת חיים.

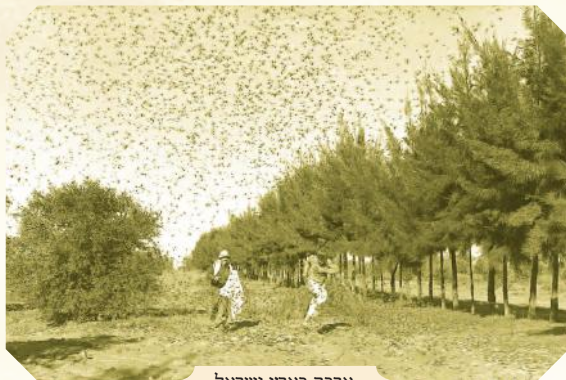
מלבב את הלב לראות יהודים חסידיים, עם ארבע כנפות המתבררות ברוח, חורשים את האדמה או קוטפים את פירותיה של ארץ ישראל. מרומם את הרוח, לראות יהודים המשכימים לתפילת שחרית עטורים בטלית ותפילין, משם יוצאים לעמל יומם במצוות ישוב ארץ ישראל

נס הארבה

ובשמיטה הבאה, שנת תשי"ט היה נס נוסף
- נס הארבה.

באותה שנה הקדימו אנשי קוממיות את הזריעה קודם השמיטה, באופן שהזריעה מותרת, ואנו פוסקים להלכה כרמב"ן כי זרעים שנזרעו ונקלטו לפני שמיטה וצמחו בשביעית, אין בירקות ובמאכל הבהמה איסור ספיחין, אך יש בו קדושת שביעית.

והנה ביום שישי אחד הגיעה מכת ארבה לארץ ישראל, מכת החסיל שחיסלה את הגידולים של כל הישובים הסמוכים. להקות של מליארדי חגבים כיסו את השמיים, עד שהיו השמיים שחורים מרוב ארבה. הם זללו את היכול של כל הישובים מסביב. הדאגה היתה רבה. הם עפו בנגב, והתקדמו עוד ועוד, תוך כדי שהם מחסלים כל עלה ירק הנקרא בדרכם.



ארבה בארץ ישראל

רב הישוב הרב בנימין מנדלסון הרגיע את התשבים: מובטחים אנו ששומרי השמיטה יזכו לברכת ה', "וְצִיְוִיתִי אֶת בְּרַכְתִּי". אין מה לחשוש מהארבה. הוא אמר ויהי, הוא ציווה ויעמוד. התושבים אחוזים באמונת חכמים סמכו על דבריו של הרב, וציפו לנס.

והנה פלא עצום, כאשר אמר הרב מנדלסון קן היה. בשעה שהגיעו להקות הארבה אל שדות

הרב בנימין מנדלסון זצ"ל סיפר כמה סיפורים אודות ניסי השמיטה. אלו סיפורים, שעל כמה מהם אמר מרן הגרי"ז, הרב מבריסק, שצריך לפרסמם ברבים. כדאי שנכיר אותם:

נס החיטים השבורות

מספר הרב מנדלסון: במוצאי שמיטה תשי"ב לא היו חיטים לזרוע. בחיטים שגדלו בשנה השביעית לא רצינו להשתמש, וחיטים משנה שישית לא היה בנמצא. בדוחק השגנו מאחד הקיבוצים הסמוכים חיטים משנה שישית, חיטים שבורים ומתולעים, שלא היו ראויים לזריעה כלל.

שאל אותי האברך המופלג ר' יחיאל ע"ה, שהיה ראש ענף הפלחה, מה לעשות. אמרתי לו, אם אין עפ"י ההלכה חיטים אחרים, תהיה מאמין בחי העולמים וזורע, וה' יתברך יעזור בחיטים אלו. והנה כל סביבותינו שחקו עליו, והזהירו לבל יעשה היזק של כעשרים אלף לירות, אבל הוא בתום לבבו מלא אחר דברי, ובטחנו בה' יתברך.

והנה בשנה זו לא היו גשמים בתחילת החורף, וכל אלו שחרשו בסוף שביעית וזרעו תיכף במוצאי שביעית - נרקבו זרעיהם בקרקע היבשה. אנשי קוממיות לא חרשו ולא זרעו בקיץ תשי"ב - שנת השמיטה, וגם לא בחול המועד סוכות, והחלו בחרישה רק למחרת שמחת תורה, ונמשכה הזריעה אל תוך החורף.

והנה, רבש"ע המתין לבניו שיסימו את החרישה והזריעה, ואז החל לרדת גשם בשפע. גשם שהרווה את השדות, והתבואה שהיתה שבורה ומתולעת, והיה נראה כי אינה יכול לצמוח, עלתה בגובהה, ביופיה ובתנובתה על כל השנים ה"רגילות".

הנה ברכת ה' לשומרי שביעית.

קמפיין "תעמוּלה" מתקנת "תשפ"ב" כל ההתעוררות - בזכותך!

"לעשות פעלים לעורר אהבה וחמדה בלבות עם בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם, להיותם חושקים ומחמדין לארץ חמדה של אבותינו, ואש יקוד בקרבם לבוא ולירש את הארץ הקדושה... שיחדור בכל בית יהודי ושיפעיל כל נשמה יהודית למען ארץ ישראל... ובוזה ... יתקן הקלקול, ויסתלק הקטיגור ויתגבר הסניגור ויום הישועה יבוא..."

(הרה"ק ר' יששכר שלמה טייטל זצ"ל הי"ד, אם הבנים שמחה, פרק ג' סוף אות ס"ג)

בזכות השתתפותכם ובשליחותכם בעז"ה נגיע לעשרות ריכוזים חרדיים ומאות בתי כנסת ונקודות הפצה, כעת גם בארה"ב ובקנדה - כל ההתעוררות שתבוא בעקבות כך - בזכותך!

שותף 100 < 340 ₪ לחודש
עלות הדפסה ומשלוח של 100 גליונות

שותף בכיר 170 ₪ לחודש
עלות הדפסה ומשלוח של 50 גליונות

שותף 85 ₪ לחודש
עלות הדפסה ומשלוח של 25 גליונות

פרוץ בית כנסת < 34 ₪ לחודש
עלות הדפסה ומשלוח של 10 גליונות

היה שותף, נשפיע יהד!
ד"ר "נדרים פלוס" - "אגודת קדושת ציון"
לדרכים נוספות להעברת תרומה:
053-3191618
KDST.SHUTAFIM@GMAIL.COM

המושב קוממיות, כאילו חומה עצרה אותם. מתאר הרב מגדלסון "כאשר הגיעו לגבולנו, תכף פנו לנו עורף, וכלעומת שבאו כן הלכו. לא נשאר ארבה אחד בכל גבולנו, ולא הזיקו מאומה". כביכול, רוח ממרום נחה על החגבים, והם ידעו בדיוק היכן גבולות שדות המושב קוממיות. היכן הגבול פונה ימינה והיכן שמאלה, היכן הוא יוצא והיכן הוא נכנס, והם עצרו בדיוק על שביל העפר המבדיל בין שדות המושב קוממיות לשדותיהם של המושבים והקיבוצים הסמוכים. אפילו איתני הטבע והחגבים זוללי כל, הרכינו ראשם בפני שומרי השמיטה, גיבורי כח עושי דברו.

להשלמת הדברים, אצטט מתוך הספר אוצרותיהם אמלא, אותו כתב רבי אליעזר טורק:

לפני שנים אחדות הוזמנתי לשאת דברים במושב קוממיות, והזכרתי בדבריי כי אני נרגש לדבר במקום קדוש כזה, בו היו החלוצים הראשונים של מצוות השמיטה בארץ הקודש. לאחר הדרשה ניגש אליי אחד מזקני הקהילה, רבי אריה שטיינמן, אשר שימש כמוזכרו המתולוגי של המושב במשך עשרות שנים, ושיתף אותי בזיכרונותיו:

"אני זוכר היטב את המתח הגדול ששרר במושב קודם בוא הארבה לסביבה, ובעיקר את הנס והפלא שהתחולל אחר כך. המקרה עורר בשעתו הדים עצומים, עד שגם הרחוקים מתורה ואמונה, לא התכחשו לו, והודו בפה מלא כי יד' ה' הוא!"

"לאחר כמה שנים", הוסיף לספר לי רבי אריה, "פגשתי יהודי בעל תשובה, אשר אביו היה פעיל חילוני מוכר ממושב 'יד נתן', מושב המקביל לקוממיות. וזה אינו יכול לשכוח את אותו היום בו נראו מרחוק ענני הארבה השחורים, ואת הדאגה שליוותה את התושבים ב'יד נתן', למרות היותו אז ילד צעיר.

"הוא זוכר את הארבה מתקיף את מושבות הדרום ללא רחם, ואביו קרא לו לסייע לו בגירושם. לא היו אז אמצעי ריסוס כפי שקיימים היום, כך שהדרך המקובלת היחידה לסלקם הייתה בצורה פרימיטיבית. הם היו מכים עם מכסי סירים זה בזה, וגרימת הרעש הייתה גורמת לארבה להימלט. הם יצאו לשדה והחלו להרעיש ולהכות את הארבה בניסיון לגרשם, אך לשווא, דבר לא עזר. לא היה שייך להשתלט על כמויות כה גדולות של ארבה.

כמה חביבה עלינו קיום מצווה זו. הוא התרשם מדברנו, וכתב וחתם כי הפרדס ניטע, ויתקיימו בו כל דיני שביעית לפי הוראת הרב. הפרדס ניטע, והושקעו בו כחצי מיליון לירות.

אנשי הסוכנות עמדו בהתחייבותם, ובשנת השמיטה תשי"ט העבודה נעשתה על פי הוראתו של הרב מנדלסון. עם זאת, הם הזהירו אותו, שלדעתם הרב מסכן את הפרדס, ומחמת שהוא לא נעבד כראוי, עלול להיפסד הסכום הגדול שהשקיעו בו. פעמים רבות ההכרעה לא היתה קלה, שמא יש מקום להתיר יותר מדין "אוקמי אילנא", אך הרב סמך על דברי הפוסקים, ובטח בה' יתברך ששמירת השמיטה כראוי תביא ברכה ולא נזק.

בסוף חודש מנחם אב תשי"ט בא מנהל הפרדס ואמר לרב בהתרגשות, כי שנים עשר פרדסים ישנם תחת ידו, ובכולם עבדו כרגיל, חוץ מהפרדס בקוממיות שלא עשו את הרצוי והצריך לדעתם. ולבסוף פרדס קוממיות הצליח מאוד, והרבה יותר משאר הפרדסים. הוא התפעל מאוד מאמונתם הבהירה של אנשי קוממיות, כי בורא עולם "הוא עשה, עושה ויעשה לכל העושים". אפילו במחלקת הפרדסים הממשלתית נרשם "הפרדס בקוממיות לא עובד בכל שנת השביעית, והצליח!".

ישראל אשר בך אתפאר

אפילו בילדי המושב ניכרה ברכת השמיטה. **תושבי** קוממיות החמירו בשמיטה כפי כל

"**תוך** כדי הכאה הביט הילד על השדות של המושב הסמוך קוממיות, והיה המום ומופתע, אף ארבה לא נראה בשדותיהם. הוא שאל את אביו מה הסיבה לכך, ואביו נאלץ להשיב לו בפה רפוי: 'כנראה אלהים שומר על שדותיהם כי הם שומרים על מצוות שמיטה'..."

"**הנס** הגלוי הזה עורר אותו להכיר באמיתות התורה ומציאותו של בורא עולם, וכנראה זה היה אחד הגורמים שחזר ברבות הימים כתשובה."

כך שמעתי כאמור מפי רבי אריה שטיינמן ששמע בעצמו מבעל המעשה.

נס התפוזים

נס נוסף, מספר הרב בנימין מנדלסון זצ"ל, אירע בשמיטת תשי"ט סביב מטע התפוזים [מלבד הנס שהארכה לא זלל אותן]:

"**בשנת** תשי"ז החליטה הסוכנות ליטוע פרדסים לכמה ישובים, וביניהם גם לקוממיות. אמנם העמדנו תנאי, כי מסכימים אנחנו רק אם יתחייבו לשמור כל הלכות שמיטה בפרדס לפי הוראות רב הישוב. כשנה או יותר נתעכב הדבר בגלל זה, כי הם סירבו למלא אחרי

התנאי שלנו, ואנחנו עמדנו על זה כצור חלמיש. במשך הזמן התייאשנו מהפרדס, למרות שהדבר יכל לפרנס כמה משפחות, והיתה מגיעה רווחה לקוממיות; כי "ק האדמו"ר מגור הסכים איתנו ועודד אותנו.

בשנת תשי"ח דברנו עם מנהל הפרדסים, והסברנו לו את גודל מצוות קדושת השמיטה, ועד

קמפיין "תעמוזה" מתקנת "תשפ"ב" כל ההתעוררות - בזכותך!

אני תורם לקדושת ציון בשביל שתתרחב קדושת ציון, הן בערכי היהדות המסורים לנו והן במעשים המחזקים ומרבים את היהודים יראי ה' בציון. - ש.א.ש, בני ברק

אני תורם כדי לקחת חלק בישוב ארץ ישראל - ב.א.ל., מונסי גי.

אני תורם כדי להודות לקדוש ברוך הוא על כל הטוב שגמלנו, כאיילת השחר שבקע אורה. - יהודה וידר, בית שמש

אני כחניך של מוסדות סאטמער בארץ הקודש, היה לי תמיד קשה עם העירוב של התנגדות החילוניות עם התנגדות לציונות. השתי שמסלפים הרבה מאמרי חז"ל וכן הרבה מדברי גדולי ישראל שאהבו את ארצנו ושמחו בבנייתה הגשמית כפשוטו. עד שמצאתי את הגליונות הנפלאים, וממש מצאתי מרגוע לנפשי - דעת תורה בהירה וברורה, לא מעלימים ולא מצנזרים. זכות לי לתרום לכם. - משה פ. בית שמש רמה ב'

אני תורם בשביל לעורר את הציבור החרדי לפעול לקירוב הגאולה - יצחק ססלר, יד בנימין

היה שותף, נשפיע יהד!

דרך "נדרים פלוס" - "אגודת קדושת ציון"
לדרכים נוספות להעברת תרומה:
053-3191618
KDST.SHUTAFIM@GMAIL.COM

ההידורים, ובאותה תקופה הירקות היו בצמצום גדול. ומעניין, שבשנים כסדרן, רופאי הילדים נהגו לומר שילדי קוממיות מתפתחים כמו ילדי הישובים הסמוכים, ובשמיטה הם התלהבו שהם יפים, בריאים וחזקים יותר מכל סביבותיהם. "צְיוֹתֵי אֶת בְּרַכְתֵּי".

הצלה משמד

סיפור נוסף שקשור לקוממיות הוא סיפורם של יוסל'ה שומכר, וישראל ויניק.

יוסל'ה שומאכר (16 שומאכר) נולד בברית המועצות בשנת תשי"ב להורים בעלי השקפה קומוניסטית. משפחתו עלתה ארצה בשנת תשי"ז, כאשר יוסל'ה היה בן חמש. עקב קשיים כלכליים הם מסרו את הילד לסבו ר' נחמן שטרקס, חרדי חסיד ברסלב ממאה שערים. כעבור זמן מה, ההורים רצו לחזור לברית המועצות הקומוניסטית, ובקשו לקחת את בנם עמהם. הסבא חשש מהחינוך הכפרי הקיים ברוסיה, ומהזדהות הוריו עם חינוך זה. הוא רצה לתת לנכדו חינוך יהודי, ולשומר נאמן למסורת ישראל. הסבא סרב להשיב את יוסל'ה אל הוריו, תחת זאת, הוא החביאו מפניהם בכמה במקומות. אחד ממקומות המחבוא של יוסל'ה היה אצל משפחת קוט מקוממיות, שם שהה במשך מספר ימים, עד שהגירות רות בן דוד (שעמית המאמנה עם רבי עמנום גלי) הבריחה אותו לחו"ל כשהוא מחופש לילדה.

בתי המשפט פסקו שעל הסב להשיב את נכדו לבנו, אך הסב בחר להיות נאמן לאלוקיו מאשר לפסק בית המשפט. גזרו עליו מאסר עד שיספר היכן נכדו, ורוחו לא נשברה. גם יהודים רבים שומרי תורה ומצוות סבלו מהתקפות בגלל פרשה זו. הקריאה "איפה יוסל'ה?" הופנתה אל ילדים חובשי כיפה, וחלקם אף חטפו התקפות פיסיות.

כאמור, הילד עבר כמה מקומות מסתור, ואף הגיע אל קהילות יהודיות חרדיות בחו"ל. לאחר מאמצים רבים המוסד איתר אותו בניו יורק, והשיבו ארצה אל אביו.

היום יוסלה שומאכר גר בארץ, ב"ה הקים משפחה וזכה לילדים, אך לצערנו, עדיין אינו שומר תורה ומצוות.

ילד נוסף שכנראה הוחבא בקוממיות הוא ישראל ויניק.

ישראל ויניק היה יתום מאב, ואמו התחנתה בשנית

מניב הרבה יותר יכול. כך שפחות אנשים נדרשים לעסוק בחקלאות, וחקלאים רבים מוצאים את פרנסתם במקצועות אחרים.

וגם בתקופה זו, ברכת התורה "וְעֵשֶׂת אֶת הַתְּבוּאָה לְשֵׁלשׁ הַשָּׁנִים" מתקיימת באופן יחסי ליכול של זמננו.

שדה החיטים של "מצות קוממיות" נתן בשנה השישית תשפ"א יכול **פי שניים** וחצי מכל שנה רגילה, גם בהשוואה ליכול הקיים בכל שנה עם המכשור והידע של ימינו. החיטים היו יותר גבוהות, ככל חיטה יותר גרעינים, והגרעינים עצמם היו יותר עבים, והיה בהם יותר קמח.

יבול שישית תשפ"א, הספיק לפסח תשפ"ב, כבר אופים ממנו מצות לפסח תשפ"ג, ועוד היד נטויה.



האווירה המיוחדת של קוממיות חיה וקיימת. אווירה חרדית חסידית, ישוב שכולו בנוי על טהרה וקדושה, המחובר לאדמת ארץ ישראל. אמנם פחות תושבים עוסקים היום בחקלאות, אך האוויר הרוחני הצלול הרחוק משאון העיר, נתן לקוממיות טעם תורני מיוחד, שהביא להקמת שתי ישיבות במקום, משפחות אברכים צעירות, וקהילה משותפת לבני חסידויות שונות.

אורחים רבים וקבוצות של רבנן ותלמידיהון, רבני ישיבות ותלמידיהם, אדמו"רים וחסידיהם, מכל גוונים הציבור החרדי, באים להתארח בישוב בשבתות, להנות מהאווירה המיוחדת במקום. בנוסף, ישנם סיורים רבים לתלמודי תורה הבאים ללמוד ולחוש את השמיטה. נראה שהמושג "קוממיות" מחדד היום את העצמאות, לא רק מול אומות העולם, אלא גם עצמאות ורוחנית מול תרבות זרה. ומי מאיתנו שמתגעגע למשהו שמיר ונעלם, משהו "מעבר" לחיי החולין, מוזמן לבקר בקוממיות ולשאוף מריח הקדושה האופף את המקום.

עם יהודי שהשתמד. אביו החורג רצה להוביל את ישראל ויניק אל זרועות המסיון, והוא בכה בדמעות שליש לפני הרב מנדלסון שיציל אותו משמד.

לימים עמד הרב מנדלסון למשפט אודות תכנון ושותפות בחטיפת שני הילדים.

בנוגע ליוס'ה שומאכר הוא השיב, כי לא ידע שיוס'ה שומאכר בקוממיות, והדברים שטופלים עליו בנידון הינם עלילת שווא.

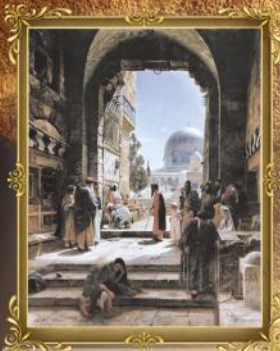
בנוגע לישראל ויניק, הצהיר רבי בנימין מנדלסון, כי כאן מדובר על הצלה מן המסיון, ומה שעשה, עשה בלב שלום. "כשהביאו את הילד לקוממיות, טיפלתי בו ועשיתי כל מה שיכולתי, כדי שחס ושלום לא תגזל הנפש הזאת מישראל לנכרים. אני נוטל את מלוא האחריות על מה שעשיתי. יהודים בארץ ובחוץ לארץ מחוייבים למסור נפשם בהצלת ילדי ישראל מהמסיון. כולי תקווה כי המצווה שעשיתי אינה בניגוד לחוקי מדינת ישראל, אך אם מצווה זו היא בניגוד ללשון החוק, כי אז שמחה בלבי, ואני מוכן לקבל עלי כל היסורים על שקיימתי את מצוות התורה שקיבלנו בסיני. זוהי מסורת היהדות, כך נהגו אבותינו ואבות אבותינו, ועל כך קדשו שם שמים ברבים. הנני מוכן ומוזמן בכל עת למסור את נפשי על יחוד ה', שלא תעקר מליבותיהם של ישראל האמונה בשמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד."

מסירות הנפש של ר' נחמן שטרקס, ודבריו של הרב בנימין מנדלסון יצרו הדים רבים בציבור, והדבר ניכר בעיתונות של אותה תקופה.

כסופו של דבר היו סתירות בעדויות נגד הרב מנדלסון, והרב יצא זכאי במשפט.

רוח קוממיות

החקלאות היום כבר אינה כבעבר. מכשור חדיש וידע מתקדם עושה את העבודה הרבה יותר קלה ומדוייקת. כיום, עם קומביין אחד תוך זמן קצר אפשר לעשות מלאכה של אנשים רבים. הארץ נותנת יכולה בעין יפה, וכל דונם קרקע



יהודים מתפללים בשער הכתנה, תרמ"ט

"שעריך הם דופקים"

ותיקין בשער הכותנה בערבי שבתות וראשי חודשים

ב"ה זכינו שמזה כמה שנים מתקיים בכל יום שישי מניין שחרית כותיקין בשער הר בית קדשינו. בהשתתפות עשרות אברכים ובני ישיבות, כהמשך למנהג ארץ ישראל שתוקן בימי הגאונים. בשנים האחרונות המניין מתקיים בשער הכותנה - המקום הנגיש הקרוב ביותר לקודש הקדשים מחוץ להר הבית, הידוע כמסוגל לישועה ומאות שנים שנהגו בני ירושלים לשפוך שיחם בו, לאחר תפילת שחרית נאמר סדר תפילה קצר בנוסח שתיקנו הגאונים לומר במקום זה. הציבור מוזמן בברכה להצטרף למניין מיוחד זה עם הנץ החמה, כמנהג ישראל מזה אלף שנה. ויה"ר שתישמע שוועתינו ונוכה לראות במהרה בבנין ביהמ"ק

"נוראות תענינו בעמדינו מול שער

סלחתי נקשיב בבואינו בשער"

("מתוך פיוט שתיקנו הגאונים לומר בשערי הר הבית.")



כיבוד מוגש לאחר התפילה // המעמד מאובטח ע"י הרשויות

לבירורים: 054-842-3801

תפילה על זיווגים

כל יום רביעי בערב בשעת השקיעה, בכניסה לכותל, תפילה על זיווגים

כל אחד יכול להשתתף (מי שרוצה יכול לתרום לקדושת ציון ויזכירו את שמו)

לפרטים במל: 052-760-0819
(אפשר להשאיר הודעה בתא קולי)

בכה תבכה בלילה

ליל צום תשעה באב נתכנס יחדיו אבלי ציון לבכות את חורבן ביתנו, ב'שער הכותנה'. השער הסמוך לקודש הקדשים השמש אשר שועלים הלכו בו

9:00 מעריב

9:15 מגילת איכה קינות

דברי נהי בכי וגעגוע מאחד

10:00 הרבנים שליט"א

קריאת מגילת איכה פעם נוספת

10:30

שעריה שוממין

בין המצרים בשער הכותנה עם הנץ החמה.

לדגל ימי האבלות על חורבן בית המקדש, יתקיים בע"ה בכל יום מימות החול, מנין שחרית של דרישת ציון ובקשת ראיית פני ה' עם שמש ב'שער הכותנה'

(בצום ט' באב המנין מתקיים בס"ד בכותל הקטן)

'סיבוב שערים' יתקיים לאחר התפילה, אם תהיה דרישה מהציבור במקום.

לפרטים במל: 052-760-0819
(אפשר להשאיר הודעה בתא קולי)

השיבנו ה' אלך ונשובה חדש ימינו כקדם.

אגודת קדושת ציון בתנופה אדירה

ומה אתך?
נהנה מהגליונות?
מזדהה עם המסרים?
יש לך מה לתרום לשיח?
רוצה לפגוש חברים לדעה?
נשמח מאוד לשמוע ממך!

הרשם עכשיו לפעילות האגודה - אירועי גיבוש ועוד בעז"ה
(הערות, הארות ורעיונות יתקבלו בכרכה!)

בטל: 053-3191618
או במייל: KDST.SHUTAFIM@GMAIL.COM

מזל טוב

אגודת 'קדושת ציון' מברכת את חברנו המסור, אשר כתת רגליו בימים ובלילות למען הפצת דרישת ציון על מהרת הקודש, המופלג ביראת ה' היא אוצרו - הבה"ח אליהו קוק - לרגל אירוסיו. יהי רצון שיוכה לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והיראה.

טיולים בשומרון

ובמקומות מרתקים נוספים - ניתן להזמין טיולים לקבוצות או ליחידים אצל המדריך הנודע שלנו הרב מאיר גולדמיניץ. לפרטים 055-6609506

מאחז 'דרך אמונה'

לרגל הקמת המאחז 'דרך אמונה', לא יתקיים השנה טיול מטעם אגודת 'קדושת ציון' כבכל שנה בקיץ, ותחת זאת הציבור מוזמן להגיע בהמוניו לחיזוק המאחז. לפרטים: הר' יהודה שוורצמן 053-3114221

לאפרושי מאיסורא

וְלָמָּה תִּשְׁנֶה בְּנֵי בְּרָה וְתַחֲבֹק חֵק נְבִרְיָה (משלי טו, ט)

(ס"ק יד): אבל מארץ ישראל לחו"ל אינו מותר אלא ביצא להרויח או לראות פני חברו שהוא חשיב דבר מצוה שמותר לצאת מא"י בשביל זה, משא"כ למייל בעלמא דבכה"ג אסור לצאת מא"י לחו"ל לא התירו לו לגלח.

וכך פסק בש"ות יחזה דעת (ה"ה סימן נו) כי אסור לצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ למייל אפילו על מנת להזור לארץ ישראל. וסיים שם: והיורדים מארץ ישראל לחוץ לארץ ויושבים שם ישיבת קבע להתעשר ולהרבות נכסים ולרשת משכנות לא להם, ולהתענג על סיר הבשר, ומאסים בארץ חמדה, גדול עונם מנשוא, וגורמים גלות להם ולזרעם אחריהם. ולפעמים יגרמו לבניהם טמיעה והתבוללות. ועליהם אמרו חז"ל כל היוצא מארץ ישראל לחוץ לארץ כאילו עובד עבודה זרה, ודומה כמו שאין לו אה. וסופם לרדת מנכסיהם ולהשאר בחוסר כל. עכ"ל.

על כן יחוש כל איש למעשיו ולנפש בניו ובני ביתו ויזריבם בדרך הישר והטוב בעיני ה' אלהים, ויצוה את ביתו אחריו לשמור דרך ה' וליזהר במצוה קלה כבחמורה, כ"ש וק"ו במצוה חמורה שבחמורות השקולה כנגד כל מצות שבתורה

בהתקרב בין הזמנים ואתם עמם רבו כמו רבו חברות הנסיעות והמלונות אשר צדים את תמימי עמינו ברשתם ומפרסמים פירסומים שונים שאין רוח חכמים נוחה מהם על "נופש" בביכול וזיוולתם כארצות הטמאות לחו"ל אשר גזרו חכמים מזמאה על ארצם ועפרם ואיורם,

הננו להודיע בשער בת רבים על העונן החמור אשר נפרץ ואשר הודש, הוא האיסור החמור לצאת מתחום ארצינו הקדושה, ובפרט לצורך נופש וזיוול בעלמא, ככתוב ומפורש ברמב"ם וש"ע ופוסקים.

וי"ף הרמב"ם ז"ל (הלכות מלכים ומלחמות פ"ה ה"ט): אסור לצאת מארץ ישראל לחוצה לארץ לעולם, אלא ללמוד תורה או לישא אשה או להציל מן העכו"ם ויחזור לארץ, וכן יוצא הוא לסחורה, אבל לשכון בחוצה לארץ אסור וכו', ואף על פי שמותר לצאת אינה מדת חסידות שהרי מחלוקן ובליון שני גדולי הדור היו ומפני צרה גדולה יצאו ונתחייבו בלייה למקום.

וי"ף השו"ע (או"ח סי' תקלא ס"ד): ואלו מגלחין במועד וכו' וכן הבא ממדינת הים בחול המועד וכו' והוא שלא יצא מארץ ישראל לחוצה לארץ למייל. ובמשנה ברורה שם

וְלִשְׁמֹעִים יָנַעַם וְעֲלִיָּהֶם תִּבּוֹא פְּרִיַת מוֹב

המעוררים

בעד עמנו ובעד ערי אלוקינו